ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

MEDINA

2016.

Építészeti értékvizsgálat

Tartalomjegyzék

Bevezetés 3.

1. Vizsgálat: szöveg, térképi ábrázolás, fotók azonosításra alkalmas adatokkal és formában

a) történeti leírás és a változással érintett területen: műemléki értékek felmérése, települési értékleltár felvétele szemrevételezéssel 3.

b) természet, táj, tájhasználati, településhálózati és településszerkezeti összefüggések, tájtörténet 4.

c) településkép és utcaképek 6.

d) településszerkezet és területhasználat 7.

e) településkarakter: telekszerkezet és telekhasználat, beépítési mód és épülettípusok 10.

f) védettségek: régészeti és műemléki egyedi és területi 12.

g) az örökségi értékek elemzése 13.

h) területhasználat és területi állapot a kulturális örökség összefüggésrendszerében 13.

2. Változtatási szándékok: a tér- és időbeli folyamatok megjelenítése

a) településhálózati és tájhasználati változás 13.

b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás 13.

c) infrastrukturális változás 13.

d) népesség, életmód, társadalom, kultúra változása 14.

e) műemléki értékek felmérése esetén a középtávon tervezett, a települési értékleltárban szerepeltetett létesítmények megjelenését érintő beavatkozások megnevezése és rövid ismertetése 14.

3. Hatáselemzés szöveges és ábrázolt formában a különböző hatásterületek kijelölésével

a) történeti településszerkezetet érintő következmények 14.

b) természeti, táji hatások 14.

c) a településkép feltárulásának változásai 14.

d) régészeti emlékek, műemléki értékek feltárhatóságának, megmaradásának, bemutathatóságának vagy pusztulásának lehetőségei 14.

e) történeti térbeli rendszerek alakulása 14.

f) műemléki jelentőségű területek, műemléki környezetek, műemlékek eszmei, használati és esztétikai jelentőségének alakulása a tájban, településszerkezetben, épített környezetben, a település életében 16.

g) műemlékek megújulásának és fenntarthatóságának gazdasági esélyei 16.

h) településkarakter változásának hatásai 17.

i) környezeti terhelések és az épített örökség műszaki állapotának összefüggései 17.

j) folyamatok iránya, visszafordíthatósága 17.

k) kárenyhítés lehetősége, költsége, illetve ellentételezésének lehetőségei 17.

l) a műemléki értékek tekintetében SWOT-analízis (kockázatelemzés) 17.

4. Összefoglalás 18.

5. A műemléki értékek tekintetében települési értékleltár 18.

a) az építészeti örökség országos védelemre (védett műemléki érték) méltó létesítményeinek azonosító adatai

b) a közterület felé eső homlokzatok, nézetek megőrzendő, az építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős értékei

c) a létesítmények további – szemrevételezéssel megállapítható – értékei

6. Az értékvédelmi terv fejezete

a) az értékek meghatározása 19.

b) az értékleltárban szerepeltetett létesítmények értékeinek megőrzését elősegítő szempontok és konkrét követelmények 21.

c) helyi szabályozási elemekre, övezeti előírásokra, helyi értékvédelmi rendeletre vonatkozó javaslatok 21.
d) az érték védelmét szolgáló egyedi vagy sajátos szabályok 21.
e) az értékkleltárban szerepeltetett létesítmények értékeit érintő fejlesztési, rendezési és hasznosítási típusú feladatok meghatározása 21.

7. Nyilatkozat 22.

Melléklet:
Örökségvédelmi értékvizsgálati adatlapok
Építészeti értékvizsgálat térképei

Bevezetés:

Medina közigazgatási területére vonatkozóan 2008-2014 között örökségvédelmi hatástanulmány készült.
2015-ben Medina község önkormányzata településfejlesztési döntésében elhatározta, hogy új településfejlesztési koncepciót, illetve településrendezési eszközöket készíttet. Ehhez az örökségvédelmi hatástanulmány újbóli elkészíttetését is eldöntötte.
Fentiek alapján az örökségvédelmi hatástanulmány a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) kormányrendeletnek és a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 39/2015. (III. 11.) Korm. rendeletnek megfelelően a településfejlesztési koncepcióhoz és a településrendezési eszközökhöz készül.

A hatástanulmány szerkezetét és tartalmát a 2001. évi LXIV. törvény 85/A. § (1) és a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 39/2015. (III. 11.) Korm. rendelet 68. § (2) bekezdése, illetve utóbbi 12. sz. melléklete határozza meg, amely alapján a dokumentáció készült.

A hatástanulmány készítésénél az építészeti értékvédelmi résznél az alábbi jogszabályok rendelkezései kerültek beépítésre:

- a Kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény
- az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII törvény
- a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 39/2015. (III. 11.) Korm. rendelet
- az örökségvédelmi bírságról szóló 191/2001. (X. 18.) Korm. rendelet
- a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet
- a régészeti lelőhely és a műemléki érték nyilvántartásának és védetté nyilvánításának, valamint a régészeti lelőhely és a lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól szóló 13/2015. (III. 11.) MvM rendelet

1. Vizsgálat: szöveg, térképi ábrázolás, fotók azonosításra alkalmas adatokkal és formában:

a) történeti leírás és a változással érintett területen

aa) régészeti örökség felmérése esetén terepbejárás:

a régészeti munkarész tartalmazza

ab) műemléki értékek felmérése, települési értékleltár felvétele szemrevételezéssel:

Történeti leírás

A Kr.e. 3. században a Duna mentét a kelták uralták. Itt is megvetették a lábukat, kisebb telepük Medinán is fellelhető volt. Az Kr.e. 1. században a Római Birodalom része lett a mai Dunántúl. A délről induló és Északnak tartó útvonal a Sárvíz vonalát követte. A másik út a folyótól nyugatabbra, de az előbbivel párhuzamosan teljesen közrefogta a környéket, az akkori Medina elődjét is. Egyházi birtokként említik először a települést, mint a szekszárdi apátsághoz tartozót, 1394-ben. Leírva 1446-ban dokumentálták Mede néven. A mohácsi csatavesztés után teljesen elnéptelenedett a környék,

ugyanis itt haladt keresztül a Budára vivő fő utánpótlási útvonal, s az ezt mindenáron elvágni akaró - megmaradt - magyarok rendszeresen pusztítottak, zsaroltak. A közeli anyavár eleste után egy 22 fős török helyőrség tartózkodott itt. A török uralom után, 1699 táján elkezdődik az eddig elnéptelenedett területen az újratelepítés. A délről menekülő szerbek kisebb csoportja talál itt nyugalmat. 1713-ban keltezett írásban már a lakott területek között említik Medét, miszerint 15 rác család lakik itt. A magyarok 1737-1740 között településnek másodszor erre a vidékre, és a települést ekkor támadja meg a pestis. Az 1767-es Urbárium szerint 78 család él a faluban. Közülük 64 magyar, 1 német, és 13 szerb család. Bezerédj birtok lesz a falu 1840-ben. Ekkor a lakók főleg szőlőműveléssel foglalkoztak. Az 1848-as események csak nagyon kis mértékben érintették a falut. A megye választmánya úgy döntött, hogy Medinának 13 fegyverforgató polgárt kell a hazát védő felkelőseregbe kiállítani. A medinai polgári olvasókör 1896-ban alakult, az akkori református lelkész kezdeményezésére. Mindenki tagja lehetett, tekintet nélkül vallási és nemzetiségi hovatartozására. 1912-ben készült el az első kövesút a szedresi vasútállomástól a medinai szerb templomig. 1918-ban hanyatlásnak indul a Bezerédj birtok, Gróf Apponyi Rezső lesz a medinai rész új tulajdonosa. Medinán római katolikus egyház nem volt, csak az Apponyiak által épített filiális templom. E vallás képviselője csak néhány napszámos és zsellér volt. Szőnyi András református lelkész kezdeményezésére 1929-ben hozzáfognak egy modern kultúrház építéséhez. A munka 17 ezer pengőbe került. Akkoriban egy mázsa búza 9 pengőt ért. 1934-ben vitték el a medinai Sió-hidat a régi helyéről a most már új mederben hömpölygő víz fölé, a mai helyére. Árvizek pusztítottak a faluban: 1940, 1946, 1956, 1965. A községháza 1940-ben épült. Az első TSZ 1951-ben alakult, majd szétbomlott, 1960-ban újraszervezték. A jó földön eredményes gazdálkodást folytattak: szántóföldi földművelés, kertészet és állattenyésztés voltak az ágazatok. A kényszerű összeolvadás következtében Szedressel kellett egyesülnie a TSZ-nek. A medinai kerület fokozatosan indult hanyatlásnak. 1949-ben villamosították a települést, a '70-es évek közepén készült el az egészségház, a mai orvosi rendelő. Ugyancsak ettől van vezetékes ivóvíz a faluban. 1974-ben körzetesítették az iskolát, a felső tagozatot a szomszéd községbe tették át. A '80-as évek elején fejeződött be a község belterületi útjainak szilárd burkolattal való ellátása. (forrás: http://www.medinafalu.hu/medina-tortenelme.htm)

b) természet, táj, tájhasználati, településhálózati és településszerkezeti összefüggések, tájtörténet:

A település tájkarakterét a síkvidéki és domborzati adottságok változatossága határozza meg, amelyen az emberi beavatkozások nyoma is megtalálható.

Az elmúlt századokban az ember által használt területek fokozatosan növekedtek, viszont Medina esetében napjainkban is jelentős arányban vannak a beépítetlen területek. A belterület a teljes közigazgatási területhez képest 3,1 %, a zártkert 4,5 %, a külterület pedig 92,4 %. Ezek az arányok is mutatják, hogy az emberi jelenlét nem került túlsúlyba a táji, természeti környezet rovására.

A település nagy része mezőgazdasági művelésű terület, szántó. A folyószabályozásokkal egyre nagyobb területek váltak megművelhetővé, vagy hasznosíthatóvá. Emellett a belterülettől északi irányban jelentős erdőterületek is találhatóak.

A település további jellegzetessége a zártkerti terület, amely a belterület északi oldalától, a Zomba felé vezető közút északi oldalán, egészen a Szőlőhegy elnevezésű külterületi lakott részig tart. A zártkert nagy része gondozott, ápolt képet mutat, ahol gazdasági épületek is megtalálhatóak.

A Szőlőhegyen a gazdasági épületeken túlmenően lakóépületek is találhatóak, amelyek a melléképületekkel együtt laza beépítésű településszerkezetet alkotnak.

A II. katonai felmérés (1. számú kép) idején már ábrázoltak külterületi utakat, amelyeket fasorok szegélyeznek. A Szőlőhegy Pálinka puszta elnevezésű területén épületeket is jelöltek már ebben az időben. A III. katonai felmérés Medinát érintő részletén (2. számú kép) további külterületi fasorok, utak, a terület rendezettsége figyelhető meg.

A belterület kis mértékben, de állandóan változott az évszázadok alatt és mindig figyelembe vette a környezeti, táji adottságokat. Ez mondható el a külterületi részekre, valamint a zártkertre, és a Szőlőhegyre is. Írásos és térképi emlékek alapján megállapítható, hogy a település jelenlegi

tájkaraktere, tájhasználata az emberi kéz nyomait viseli, viszont nem avatkozott bele túlságosan a táji környezet alakulásába.
Az elmúlt években a település belterületétől észak-nyugati irányban található magaslaton épült fel a radarállomás, amelynek toronyépülete meghatározó tájalkotó elem.

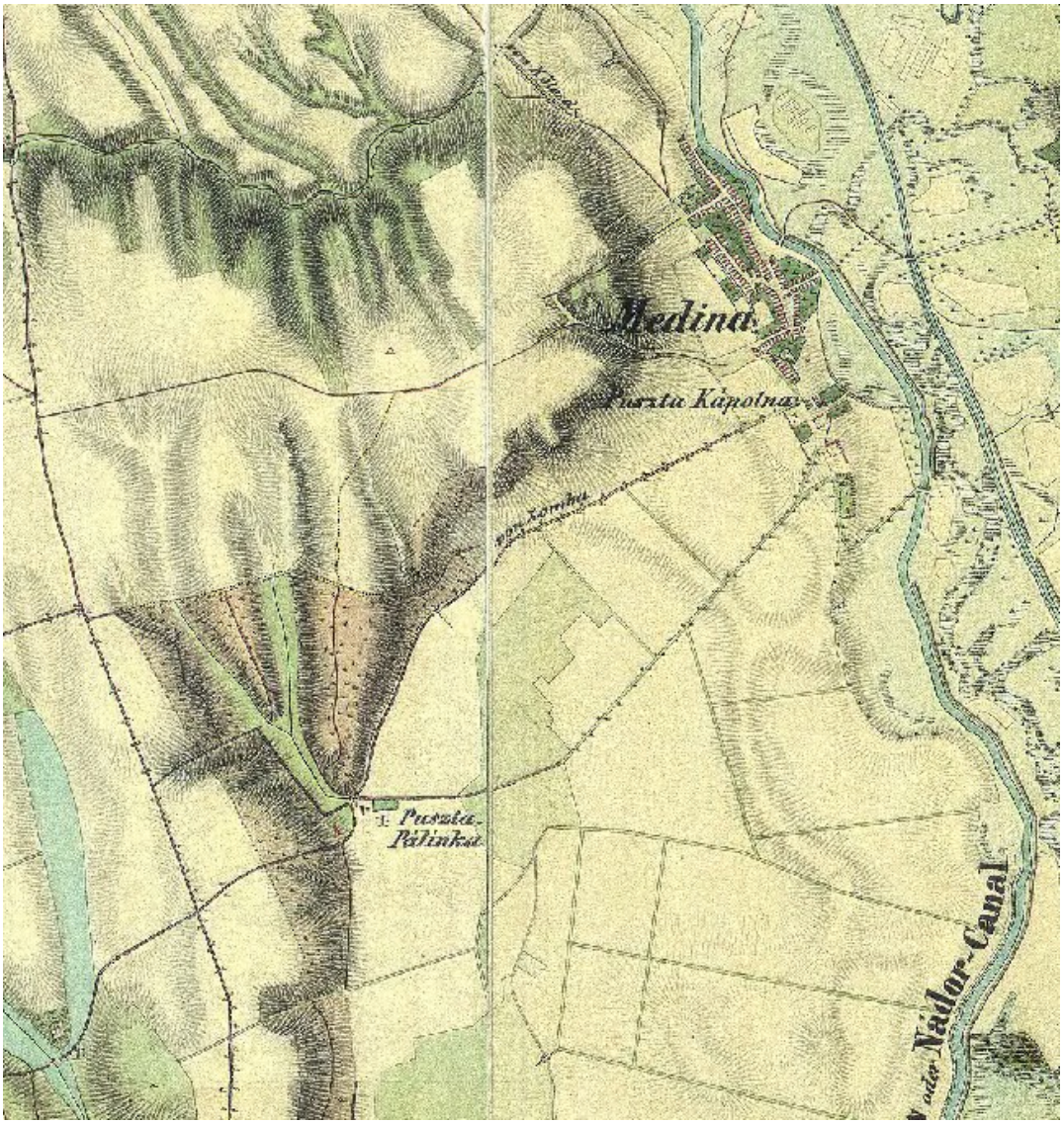

1. számú kép: Medina közigazgatási területe a II. katonai felmérés idején (1806-1869)

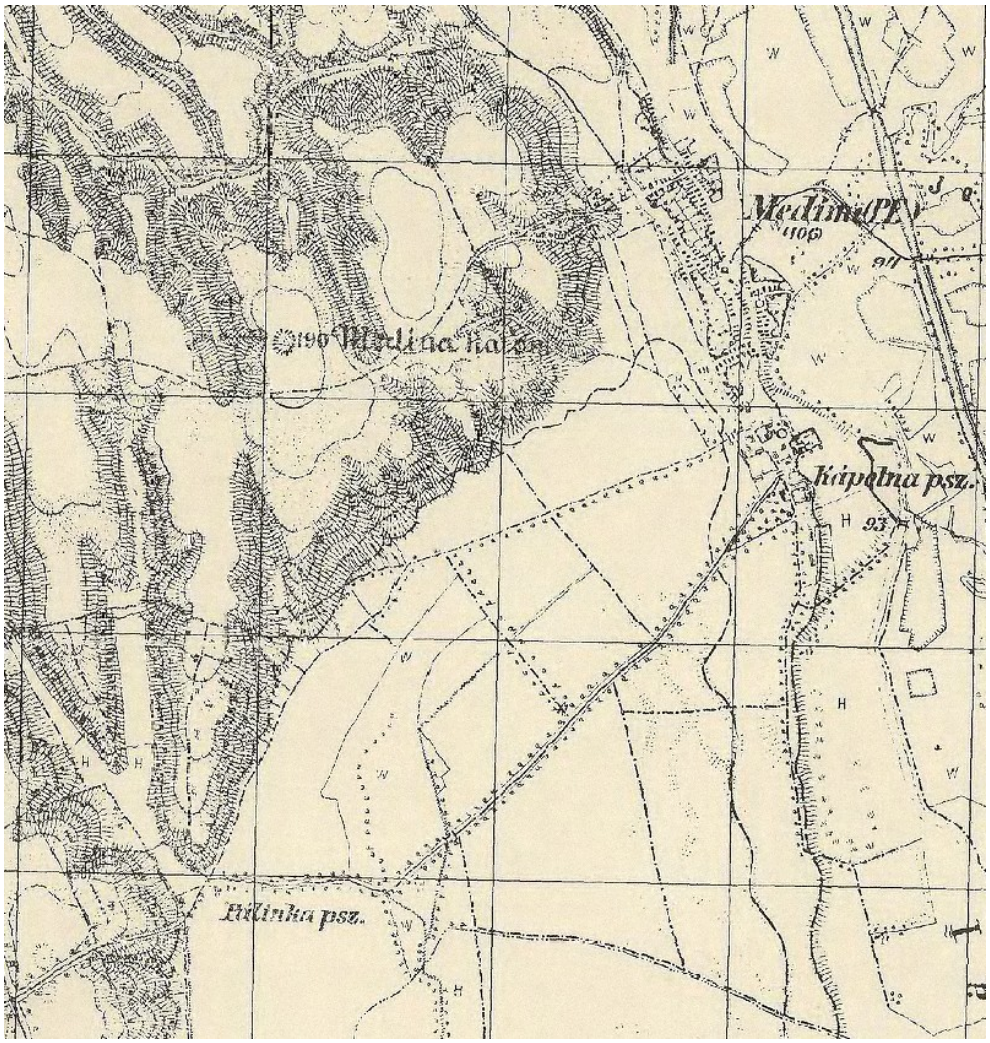

2. számú kép: Medina közigazgatási területe a III. katonai felmérés idején (1872 - 1884)

c) településkép és utcaképek:

Medina településképét a templomok, valamint a lakó- és középületek megjelenése, tömege határozza meg. A három templomtorony a legmeghatározóbb vertikális településképi elem, amelyek egyben igazodási pontok is. A halmazos településszerkezet miatt a településkép nem egyszerre, hanem utcáról, utcára haladva alakul ki.

Az utcaképek a település falusias jellegét tükrözik, amelyet a többnyire földszintes lakóházak, valamint a többnyire mögöttük elhelyezett gazdasági épületek adnak.

A település fő utcája a Kossuth és a Damjanich utca, amely változatos utcaképet mutat, az épületek, valamint a beépítési módok változatossága miatt. Ezt az utcaképet a szerb templom, valamint az intézmények épületei teszik még változatosabbá.

A település többi utcája (többek között a Petőfi S., Bajcsy-Zsilinszky utca) a domborzati viszonyokhoz, valamint a vízelvezetés megoldásokhoz igazodva alakultak ki, valamint az épületek telepítésénél is a domborzati tulajdonságokat vették figyelembe. Ennek megfelelően az oldalhatáros beépítésű telkek lakóépületeit megszakítják az ettől eltérően telepített lakóházak. Emiatt az utcaképek változatosak és egyben egyedi hangulatot is adnak az utcáknak.

A Dózsa Gy. utca szabályos vonalvezetésű, valamint a telekosztás is tervezettséget mutat, amely alapján az utcakép is kiszámíthatóbb.

3. számú kép: Medina a Sió-híd felől

d) településszerkezet és területhasználat:

A település jelenlegi szerkezeti váza az 1800-as évek elejétől kialakultnak mondható. (4. és 5. számú kép). A település fő tengelye a Damjanich és a Kossuth utca, amelyre Szedres felöl a Siót átívelő hídon lehet rákanyarodni. A hídtól déli irányban található a volt malom épülete, amely a híddal együtt sajátos hangulatot, illetve települési szövetet alkot.

A domborzati viszonyoknak, vízelvezetési rendszereknek köszönhetően az utcák többnyire szabálytalan vonalvezetésűek. Ezeken a területeken a telekformák is szabálytalanok.

Az utcákon kívül közlekedési felületek a néhány telket összekötő, illetve elválasztó közök. Ilyen pl az óvodától déli irányban található köz, amely a Petőfi utca és a Bajcsy-Zsilinszky utca között teremt kapcsolatot.

A település déli része, a kúria és környezete alakult át legkésőbb. A Rákóczi utca két oldala (a kúria telkét kivéve), valamint a Szőlőhegy utca déli oldala is szabályos telekalakítású, tervezett családi házas övezet, amelyhez karakterében és kialakításában csatlakozik a Dózsa Gy. utca is. A kúria, illetve a katolikus kápolna telkei további karakteres elemei a településszerkezetnek.

A település déli oldalán, a Dózsa Gy. utcától déli, délnyugati irányban találhatóak a belterülettel szomszédosan mezőgazdasági üzemi területek, mezőgazdasági telephelyek. Az elmúlt években létesítették a radarállomást, amely külterületen, a belterülettől északi irányban található.

A Szőlőhegy településrész a külterületen található, viszont egy kisebb település jellegét, hangulatát hordozza, amelyet már a II. számú katonai felmérésen is ábrázoltak (6. számú kép). Az országos közútról elágazó utcák a domborzati viszonyoknak megfelelően alakultak ki, az ezekre felfűződő telkek szabálytalan alakúak, eltérő nagyságúak. Jellegzetes falusias utcaképről a temető utcája esetében beszélhetünk, a többi utca jellemzően csak egy oldalon beépített, valamint csak néhány épület található egy-egy utcában. A lazább beépítés, kisebb beépítési intenzitás ellenére a terület település jellege megmaradt. A temető és az átalakított templom épülete a település hangulatot erősíti.

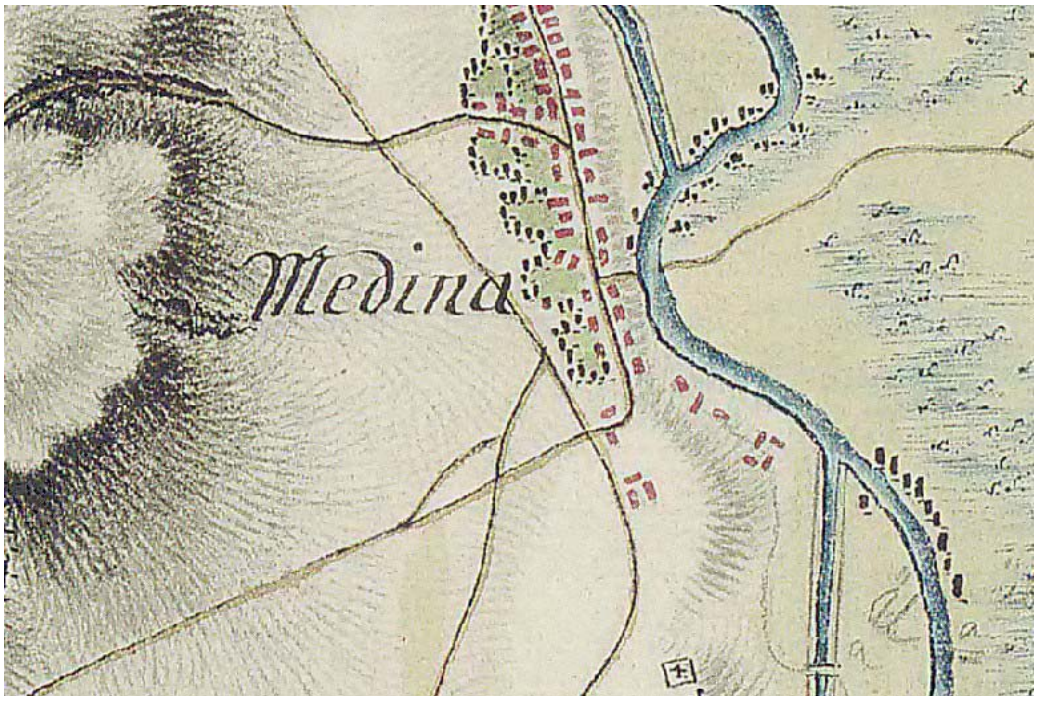

4. számú kép: Medina belterülete a I. katonai felmérés idején (1780-1784)

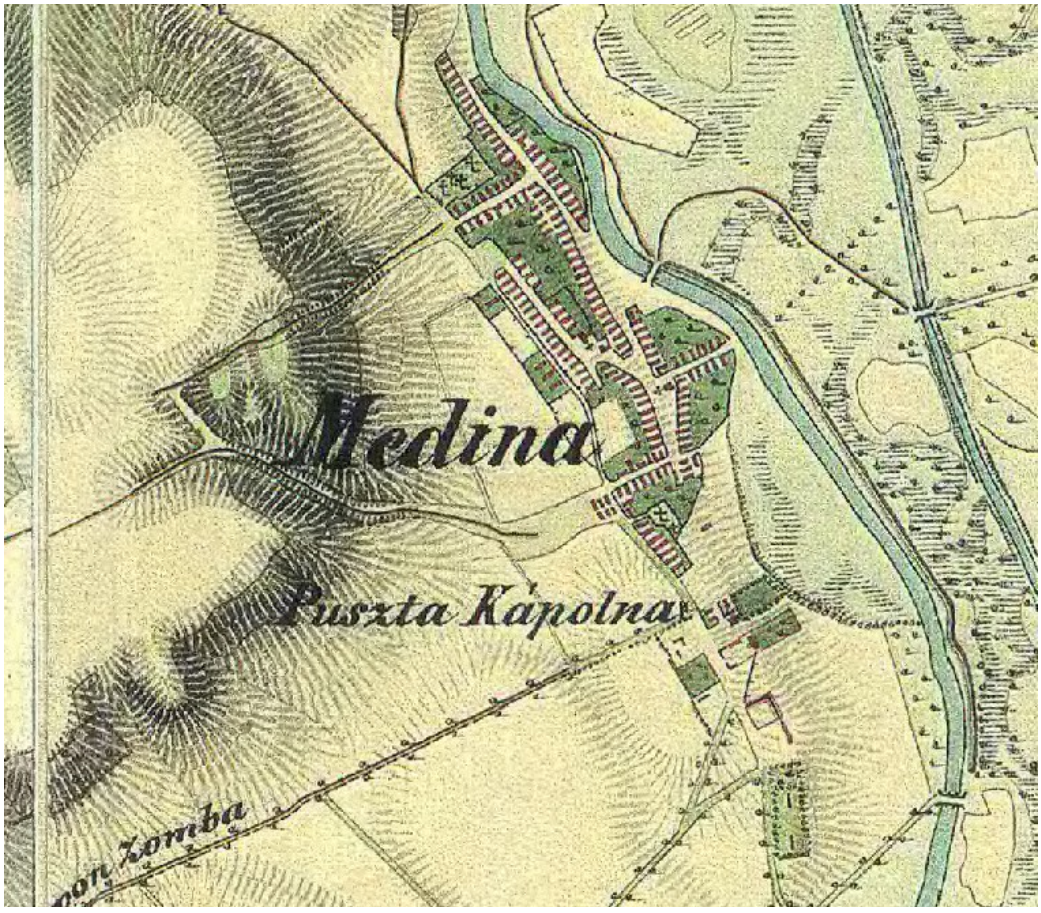

5. számú kép: Medina a II. katonai felmérés idején (1806-1869)

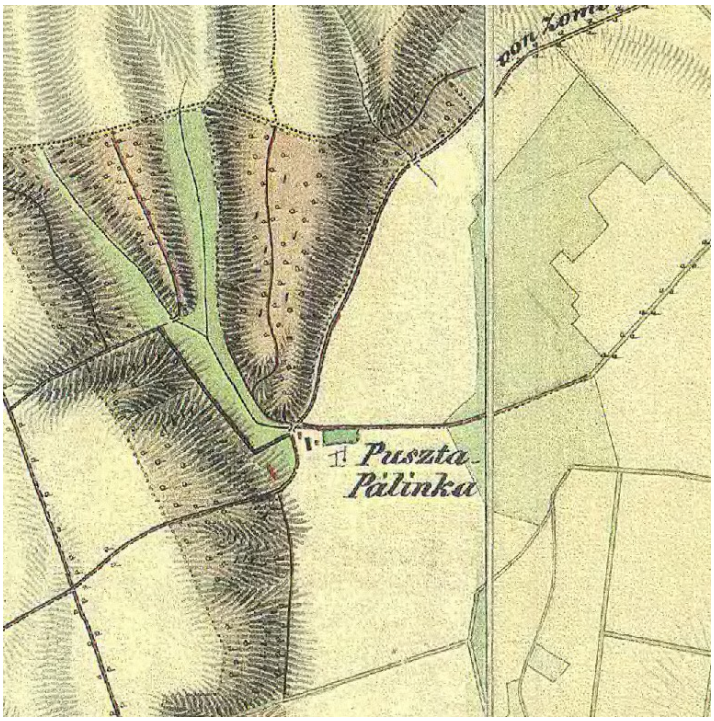

6. számú kép: Medina - Szőlőhegy a II. katonai felmérés idején (1806-1869)

6/a. számú kép: Medina belterülete napjainkban

e) településkarakter: telekszerkezet és telekhasználat, beépítési mód és épülettípusok:

A település telekszerkezetét vizsgálva megállapítható, hogy a településszerkezet kialakulásának spontán, illetve tervezett jellege miatti kettőség itt is megfigyelhető. A település fő utcája a Damjanich utca, amely mentén alakult ki a településközpont, amihez a Petőfi utca Damjanich utca felöli szakasza is hozzátartozik. Ebben a halmazos szerkezetű központban a telkek többnyire szabálytalan alakúak, ami köszönhető a domborzati viszonyoknak is. A telkek között 1200 m2 felettiek is előfordulnak, de találhatóak 600 m2 alatti telkek is. (8. számú kép)

A szabálytalan vonalvezetésű, változó keresztmetszetű utcák (Petőfi S., Kossuth L. utca) mentén a telkek formája, szélességük, mélységük is változó képet mutat.

A Dózsa Gy. u mindkét oldalán, valamint a Rákóczi utca nyugati oldalán szabályos telkek találhatóak, ami tervszerűséget mutat (7. számú kép). Ezek a telkek 1400 - 1500 m2 területnagyságúak. A Csokonai utcában is viszonylag szabályos telekformákkal találkozhatunk, ahol megfigyelhető, hogy a keleti oldalon a Damjanich utca telekvégeit - hátsókertjeit is helyenként beépítették, telekmegosztással új lakóingatlanokat alakítottak ki.

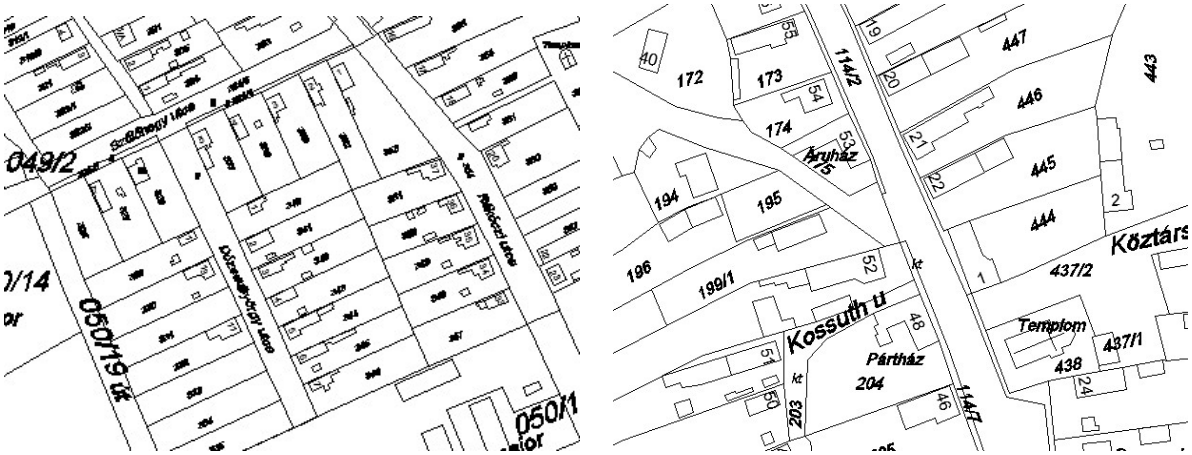

7. - 8. számú képek: A Dózsa Gy. utca szabályos telekkialakításai, valamint a Damjanich utca és környezetének egy részlete

A lakóépületek az utca felöli oldalon kerültek kialakításra, amelyek mögött építették a gazdasági épületeket, ahol a domborzati viszonyok ezt lehetővé tették. A lakótelkek hátsókertjei méretüktől függően kertként, gyümölcsösként funkcionálnak.

A település telkeinél az oldalhatáros beépítési módot figyelhetjük meg, ahol többnyire az épületeket "eltartották" az oldalsó telekhatártól 1 méter körüli távolságban.

A településen jellemzően a népi építészetből kiinduló tömegű, kialakítású épületeket találunk, amelynek nagy részét folyamatosan átalakították. A medinai jellemző népi lakóépület utcára merőleges nyeregtetős, utcai homlokzata vakolatdíszes, oromfalán szellőzőnyílások, valamint 2 ablak, tornácajtó vagy tornácnyílás található. Az udvari homlokzat meghatározó eleme az oszlopos tornác. A tornácoszlopok fából, fémből, falazottan is készülhettek.

A lakóépületek tömege, tetőgerincének tengelyiránya bővítés során több helyen változott, ezáltal L alaprajzú, illetve az utcával párhuzamos tengellyel kialakított épületek is találhatóak a településen. Az elmúlt évtizedekben nagyobb tömegű lakóépületeket is építettek, jellemzően a Dózsa György utcában.

Az intézmények épületeinek tömegei a lakóházaknál nagyobbak, valamint kialakításuk a polgárosodás jegyeit tükrözi. Ilyen többek között a Damjanich u. 48. szám alatti könyvtár épülete.

Szőlőhegy településrészen a belterülethez hasonló épületek találhatóak, amelyek telepítései sokkal változatosabb képet mutatnak, tekintettel arra, hogy szabálytalan alakú , nagyméretű telkek találhatóak itt. Az épületek megjelenése a Szőlőhegyen jobban tükrözi az eredeti állapotokat, bár több helyen találunk rossz állagú, romos épületeket.

9-15. számú képek: Tornácoszlopok

16-18. számú képek: Tornácajtók

19-21. számú képek: Ablakok

f) védettségek: régészeti és műemléki egyedi és területi:

Az építészeti értékvédelem foka lehet országos vagy helyi szintű.
Országosan védett a műemlék, a műemléki jelentőségi terület és a műemléki környezet. A település közigazgatási területén műemlékként nyilvántartott objektum összesen 4 van.

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 7. § alapján:

„15. Műemlék: olyan nyilvántartott műemléki érték, amelyet jogszabállyal védetté nyilvánítottak.

17. Műemléki érték: minden olyan építmény, kert, temető, temetkezési hely vagy sírjel, terület (illetve ezek maradványa), valamint azok rendeltetésszerűen összetartozó együttese, rendszere, amely hazánk múltja és a közösségi hovatartozás-tudat szempontjából kiemelkedő jelentőségű történeti, művészeti, tudományos és műszaki emlék, alkotórészeivel, tartozékaival és berendezési tárgyaival együtt."

A régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 39/2015. (III. 11.) Korm. rendelet 29. §-a rendelkezik a műemléki környezetről:

***„29. §** (1) A nyilvántartott műemléki érték műemlékké nyilvánításakor műemléki környezetnek jelölhető ki*

a) a műemléki érték telkéhez kapcsolódó, azzal közvetlenül határos telek, továbbá

b) az a) pontban meghatározott telkek által kijelölt közterület-szakasz és az ehhez kapcsolódó telkek, különösen

ba) amelyen az esetleges építési vagy más tevékenységek a műemlékké nyilvánítandó műemléki érték állagát közvetlenül befolyásolhatják, vagy

bb) amelyen a műemlékké nyilvánítandó műemléki érték megjelenését, értékeinek érvényesülését közvetlenül befolyásoló építmény áll vagy építhető.

(2) Az (1) bekezdés szerinti kijelölés hiányában – a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel – műemléki környezet nem jön létre.

(3) A 2015. január 1. előtt védetté nyilvánított műemlékkel vagy műemléki jelentőségű területtel közvetlenül határos telkek, a közterületszakaszok és a közterületszakaszokkal határos ingatlanok, valamint a védettségről szóló döntésben ettől eltérően kijelölt ingatlanok minősülnek műemléki környezetnek."

Helyi védettségre javasolt építmények:
Az épületek esetében a hatástanulmányban leírt értékek a védendők: a tömegük, tetőformájuk, homlokzataik díszítettsége, tagolása, tornáca.
Helyi védettségre javasolt objektumból a településen 30 db van.
A település nem tartozik világörökségi, illetve világörökségi várományos területbe.

g) az örökségi értékek elemzése:

A településen található 4 műemlék Medina legértékesebb építészeti öröksége, amely a településképet, a településszerkezetet alapvetően meghatározza napjainkban is. A szerb templom a Damjanich utcában található, ahol összpontosultak a település intézményei is. A református templom a Petőfi utcában található, a település fő tengelyének közelében. Az Apponyi kúria a település déli oldalán, igényesen kialakított felújított parkban található, amelynek északi irányból szomszédja a római katolikus kápolna.

A műemléki épületeken kívül a helyi védelemre érdemes építmények képezik az épített örökséget a településen, amelyek jelentős része rekonstrukcióra szorul.

Az építmények elbontása csak a védelem megszüntetése után és csak akkor történhet, ha az állapotuk a felújítás költségeit irreálissá teszi, vagy a műszaki állapotuk teszi használhatatlanná.

h) területhasználat és területi állapot a kulturális örökség összefüggésrendszerében:

A műemlékek közül a szerb és a református templom a településmagban helyezkedik el, amelyek köré lakóházak, intézmények szerveződtek. Emiatt ezek a területek falusias lakóterületbe sorolandók.

A római katolikus kápolna, valamint az Apponyi kúria épülete a település déli részén helyezkedik el és szintén lakóépületekkel szomszédosak. A kúria magas színvonalú szálláshely funkcióval rendelkezik, amelyet várhatóan a jövőben is megtartanak a tulajdonosok és fejlesztik tovább az ingatlant. Ennek megfelelően a területhasználat is idegenforgalmi funkciókra jellemző területhasználatot kaphat.

A műemléki ingatlanoknak olyan területfelhasználási egységekbe kell kerülniük, amelyek csak olyan fejlesztéseket tesznek lehetővé, amik nem veszélyeztetik a műemlékeket.

A helyi védelemre javasolt építmények Medina belterületén, illetve Szőlőhegy településrészen találhatóak és jellemzően lakóépületek, vagy gazdasági épületek.

Ezek az ingatlanok a kialakult állapotok alapján falusias lakóterületbe kerülnek a településrendezési eszközökben.

2. Változtatási szándékok: a tér- és időbeli folyamatok megjelenítése:

a) településhálózati és tájhasználati változás:

Medina településhálózati szerepkörében változás nem várható, azonban a közlekedési elemek javításával (kerékpárút építése, útburkolat erősítés) a szomszédos településekkel szorosabbá válhat a település kapcsolata, valamint a turisták száma is növekedhet a településfejlesztési koncepcióban foglaltak szerint.

A településfejlesztési koncepcióban foglaltak alapján jelentős tájhasználati változás nem várható.

b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás:

Az új településfejlesztési koncepcióban foglalt célok, valamint az új településrendezési eszközök jelentős településszerkezeti-, területhasználati-, beépítettségi változást nem okoznak a belterületen.

A településszerkezeti terven, a szabályozási tervlapon Szőlőhegy beépítésre szánt területbe - falusias lakóterület - kerül besorolásra, amely a valós állapotot tükrözi és Tolna Megye Területrendezési Tervének térségi szerkezeti tervlapja is hagyományos vidéki települési térségként jelöli a településrészt.

c) infrastrukturális változás:

Jelentős infrastrukturális változás nem várható a településfejlesztési koncepcióban szerepeltetett célok, valamint a településrendezési eszközök alapján.

A tervezett kerékpárutak szerepeltetése és jövőbeni megvalósítása nem jár jelentős területigénnyel, beavatkozással.

d) népesség, életmód, társadalom, kultúra változása:

Az elmúlt évtizedekben a település népessége folyamatosan csökken, a lakosság az országos tendenciának megfelelően öregedő.

Medina lakónépességének alakulása				
1980-ban:	1990-ben:	2001-ben:	2011-ben:	2015-ben:
1031	890	1038	827	806

Az országos állapotokat figyelembe véve itt is megfigyelhető, hogy az időskorúak anyagi helyzetük és fizikai állapotuk miatt egyre kevésbé tudják szinten tartani ingatlanjaikat. A háztáji állattartás és mezőgazdaság háttérbe szorulásával a funkciójukat vesztett gazdasági épületek funkciójukat vesztve maradnak, vagy garázsként, tárolásra használják azokat.

A rendszerváltozás óta a település egyre inkább megtalálja lehetőségeit, identitását. Az elmúlt években a településen a közösségi kohézió egyre erősebb, ami a népességmegtartás, a település fejlődése szempontjából elengedhetetlen.

e) műemléki értékek felmérése esetén a középtávon tervezett, a települési értékleltárban szerepeltetett létesítmények megjelenését érintő beavatkozások megnevezése és rövid ismertetése:

A műemlékek, valamint a helyi védelemre érdemes építmények felkutatása érdekében helyszíni bejárás, fotódokumentáció készítése történt.

A műemlékekre vonatkozó középtávon tervezett, az épületeket érintő beavatkozások jelenleg nem ismertek konkrétan.

3. Hatáselemzés szöveges és ábrázolt formában a különböző hatásterületek kijelölésével:

a) történeti településszerkezetet érintő következmények:

A településszerkezetet érintő jelentős változás nem várható. A koncepcióban foglalt célok, valamint a településrendezési eszközök a történeti településszerkezet figyelembe vételével, annak mint fő települési értékként történő kezelésével készültek el.

b) természeti, táji hatások:

A fenntartható fejlődésre vonatkozó alappillérekre épülő településfejlesztési koncepció a természeti elemekre, a tájra várhatóan pozitív hatással lesz befolyással.

A belvízveszélyes, csúszásveszéllyel érintett területeken az építéseket ezen adottságok figyelembe vétele mellett lehet végezni, vagy máshol megvalósítani. Fenti területeket a településszerkezeti terv, illetve a szabályozási terv tartalmazza.

c) a településkép feltárulásának változásai:

A terv nem tartalmaz a belterületen jelentős funkcionális változást. A területek beépítési intenzitása, a megengedett építmény-magasságok a kialakult állapotokhoz igazodnak, tehát a településkép feltárulásának változásával nem kell számolni.

d) régészeti emlékek, műemléki értékek feltárhatóságának, megmaradásának, bemutathatóságának vagy pusztulásának lehetőségei:

A műemléki értékek Medinán jó műszaki állapotban vannak, viszont a folyamatos karbantartás elengedhetetlen a jelenlegi szint tartásához.

A műemlékek kívülről bármikor, belülről műemléktől függően előzetes egyeztetés alapján megtekinthetőek.

e) történeti térbeli rendszerek alakulása:

Medina területén a természeti adottságok letelepedésre alkalmasak voltak kezdetben is. A Római Birodalom részeként a Kr. e. 1. században útvonalak haladtak ezen a környéken. A folyók,

termőföldek jelenléte, a későbbiekben is használt utak közelsége a település életére, fejlődésére nagy hatással voltak.

A török időkben elnéptelenedett a környék, majd ezt követően az 1700-as évektől kezdődően a szerbek, magyarok újbóli betelepedésével újra fejlődésnek indult a település. A fejlődésre hatással volt a szőlőművelés, valamint a termőföldek növekedése a folyószabályozások miatt.

A település a főutcára szerveződött tengellyel hagyományos falusi településképpel rendelkezett, aminek ellenpólusa a belterülettől déli irányban épített kúria épülete és kertje volt.

A katonai felmérések idején kialakult településszerkezet (4. és 5. számú kép) a 19. század közepétől tovább sűrűsödött. A stabilizálódott társadalmi környezetben fokozatosan növekedett a település, intézmények létesültek.

A mai állapothoz képest jelentősebb változás a település déli oldalán, a Rákóczi utca környékén tapasztalható. A kúria épületéhez gazdasági melléképületek, a Rákóczi utca nyugati oldalán további gazdasági épület és kert tartozott.

A 20. században a nagyobb árvizek, a Tsz megalakulása, majd elsorvasztása megtörte a település növekedését. Az államosítás miatt a kúria környezete (a 22. számú képen a „Puszta Kápolna” elnevezésű terület) feldarabolódott, lakóutcák, mezőgazdasági (Tsz) telephelyek jöttek létre. (23. számú kép)

A rendszerváltozás után Medina kezdett magára találni, ami a kisebb léptékű népességcsökkenésben, a település alapfunkcióinak szinten tartásában fejlesztésében nyilvánult meg.

22. számú kép: Medina 1865-ben rögzített térképe

23. számú kép: a Rákóczi u és környezete a földhivatali alaptérképen

f) műemléki környezetek, műemlékek eszmei, használati és esztétikai jelentőségének alakulása a tájban, településszerkezetben, épített környezetben, a település életében:

A település négy műemléke a belterületen található. A református és a szerb templom a településszerkezetet nagy részben meghatározta, tekintettel arra, hogy a későbbiek folyamán a kisebb lakóutcák, közök, a környezetük telkei a templomokhoz szerveződve alakultak ki. A kúria épülete és ingatlana a település falusias szerkezetétől eltérően alakult ki, a belterület déli oldalán. Az eredeti telek változott, lakóingatlanokat alakítottak ki a későbbiek folyamán, mégis napjainkban is egy viszonylag nagy területen található az épület. A kúria szomszédságában található a katolikus templom.

A műemlékekhez tartozó műemléki környezetek viszonylag nagy területet jelölnek ki a településből, amelyeknek az egységes, a műemlékekhez méltó építészeti formálásban nagy szerepük lehet.

A település életében a templomok a vallási és egyben a közösségi élet központját is jelentették. Ez a hatás a vallási élet visszaszorulásával csökkent, viszont napjainkban sem elhanyagolható. Vallási rendezvényeken kívül a templomok hangversenyek, előadások megtartására is alkalmasak. Ezen felül a település turisztikai, idegenforgalmi attrakciói közé is sorolandóak ezek a műemlékek.

A műemlékeket, műemléki környezeteket a dokumentáció térképi mellékletei, valamint az M1-M4. számú örökségvédelmi értékvizsgálati adatlapok tartalmazzák.

g) műemlékek megújulásának és fenntarthatóságának gazdasági esélyei:

A templomok egyházi tulajdonban vannak, a felújításokhoz, karbantartáshoz szükséges anyagi hátteret egyházi, vagy pályázati forrásokból lehet biztosítani.

A kúria magántulajdonban van, a hotel funkció kialakításával az épület építészeti értékeit megtartva megújításra került. A kúriával szomszédos a katolikus templom, amelyet a kúria tulajdonosa bérel az egyháztól. A templom vallási funkcióját megtartotta és emellett felújításra került.

h) településkarakter változásának hatásai:

A településkarakter jelentősen nem változik, bár a településrendezési eszközök és szakági alátámasztó munkarészek javaslatainak figyelembe vételével a településkarakter jó irányba változna (utcafásítás, közterületek rendezése, gazdasági területeken tervezett beültetési kötelezettség megvalósítása stb).

i) környezeti terhelések és az épített örökség műszaki állapotának összefüggései:
Medina műemlékei nagy fokú környezeti terhelés alá nem esnek. A Sió csatorna mellett található területek belvízveszélyesek, de a műemlékeket közvetlenül nem érintik.
A közlekedésből adódó rezgés a csekély átmenő forgalom miatt nem jelent valós veszélyt az épületek műszaki állapotára vonatkozóan.

j) folyamatok iránya, visszafordíthatósága:
A település védelemre érdemes objektumai közül számos olyan épületet találunk, ahol az átalakítások során az eredeti értékek közül számos eltűnt. Ezek közül a leggyakoribb átalakítások: az eredeti, jó arányú osztott üvegezésű ablakok kicserélése szélesebb ablakokra, külső redőnyök alkalmazása, tornác, tornácajtó befalazása. Ezek az átalakítások bizonyos mértékig visszafordíthatók, illetve a további építészeti értékcsökkenés elkerülhető. Ennek egyik eszköze a helyi építési szabályzat, vagy a helyi értékvédelemről szóló rendelet, amelyben rögzíteni kell az épületekre vonatkozóan az építési tevékenységek szabályait.

k) kárenyhítés lehetősége, költsége, illetve ellentételezésének lehetőségei:
A védett épületek megőrzésére a felújításukból származó többletköltségek fedezésére az önkormányzatnak támogatást javasolt nyújtania.
Az önkormányzat a helyi értékek védelmében számos egyéb, nem anyagi jellegű segítséget is nyújthat:
- a témában kiírt aktuális pályázatokról értesíti a tulajdonosokat;
- a pályázaton való részvételhez szakmai segítséget nyújt (pályázati anyag összeállításában, elkészítésében)
Helyi, kistérségi, megyei, vagy egyéb szintű pályázatokon a tulajdonosokkal együttműködve részt vesz.

l) a műemléki értékek tekintetében SWOT-analízis (kockázatelemzés):

Erősségek	Gyengeségek
A település nagyságához képest jelentős számú műemlék található A műemlékek jó műszaki állapotban vannak A műemlékek jelentős hatással vannak a településképre	A műemlékek elektromos árammal történő ellátása légvezetékeken keresztül történik, amelyek rontják az épületek megjelenését. A műemlékek látogathatósága nem minden esetben oldható meg gördülékenyen
Lehetőségek	**Veszélyek**
A műemléki templomokat az Istentisztelet/ miséken kívül igényes programok színhelyeként is lehetne használni A műemléki felújításokra irányuló pályázatok figyelése, elnyerése	A csökkenő tagszámú felekezetek egyre kevesebbet tudnak költeni épületeikre. Az ebből adódó karbantartások, felújítások hiánya az épületek állagromlásához vezethetnek.

4. Összefoglalás

Az örökségvédelmi hatástanulmány Medina településrendezési eszközeihez és településfejlesztési koncepciójához készült a Kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV törvény, valamint a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 39/2015. (III. 11.) Korm. rendelet figyelembe vételével.

A településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok és az azokhoz kapcsolódó fejlesztések a társadalom, a környezet, gazdaság egységeire bontva fogalmazódtak meg.

A célok és javaslatok között a környezetvédelem, természetvédelem, épített környezet védelme, valamint a település esztétikusabbá tétele kiemelt figyelmet kap.

A településfejlesztési koncepcióban foglaltak Medina meglévő értékeire alapozva irányozzák elő a településfejlesztést, valamint a településrendezést.

Az értékek közt az épített környezet megőrzendő elemei kiemelt figyelmet kapnak. Az országos védelem mellett helyi értékvédelmi rendeletben kívánja a település az értékeit óvni.

A településfejlesztési koncepcióban, valamint a településrendezési eszközökben megfogalmazódott fejlesztések a természeti és épített környezet értékeinek megőrzése mellett megvalósíthatóak.

5. A műemléki értékek tekintetében települési értékkleltár:

a) az építészeti örökség országos védelemre (védett műemléki érték) méltó létesítményeinek azonosító adatait (megnevezés, cím, helyrajzi szám, jellemző fénykép):

Lásd: M1-M4 számú adatlapok

b) a közterület felé eső homlokzatok, nézetek megőrzendő, az építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős értékei:

Lásd: M1-M4 számú adatlapok

c) a létesítmények további – szemrevételezéssel megállapítható – értékei:

Lásd: M1-M4 számú adatlapok

6. Az értékvédelmi terv fejezete:

a) az értékek meghatározása és tudományosan megalapozott rangsorolása:

A településen 4 db műemléki védelem alatt álló épület található, valamint az ezekhez tartozó műemléki környezetek.

Műemléki védelem alatt álló építmények és műemléki környezetek							
törzsszám	azonosító	védelem státusza	védelem fajtája	helyrajzi szám	cím	név	Bírság kategóriába sorolása
4211	8669	Műemléki védelem	Műemlék	358	Rákóczi u. 21 .	Apponyi-kúria (általános iskola)	II.
4211	22187	Műemléki védelem	Műemléki környezet	093/6-9, 349, 354-357, 359-360, 362		Apponyi-kúria (általános iskola) ex-lege műemléki környezete	
4209	8666	Műemléki védelem	Műemlék	438	Kossuth u. 23 .	Görögkeleti (szerb) templom (Szent Lélek eljövetele)	II.
4209	22184	Műemléki védelem	Műemléki környezet	114/2, 114/5, 114/7, 204-205, 433-434, 436, 437/1-2, 443-444		Görögkeleti (szerb) templom (Szent Lélek eljövetele) ex-lege műemléki környezete	
4212	8668	Műemléki védelem	Műemlék	362	Rákóczi u.	Kápolnapusztai r. k. kápolna	II.
4212	22186	Műemléki védelem	Műemléki környezet	093/6, 353-354, 358, 360-361, 363-364		Kápolnapusztai r. k. kápolna ex-lege műemléki környezete	
4210	8667	Műemléki védelem	Műemlék	167	Petőfi u. 38.	Ref. templom	II.
4210	22185	Műemléki védelem	Műemléki környezet	165, 168, 169, 172, 176, 187-189		Ref. templom ex-lege műemléki környezete	

A településen 30 db helyi védelemre javasolt építmény található:

Helyi védelemre javasolt építmények listája			
Sorszám	Helyrajzi szám	Utca, házszám	Megnevezés
1.	21	Bajcsy Zsilinszky u. 34.	lakóépület
2.	52	Zrínyi u. 13.	Lakóépület (a436 kép)
3.	104	Kossuth L. u. 4.	lakóépület
4.	111	Kossuth L. u.	művelődési ház
5.	113	Kossuth L. u.	emlékmű
6.	114/5	Damjanich u. (szerb templom előtt)	kút
7.	135	Kossuth L. u. 75.	posta épülete, kerítés
8.	162	Petőfi S. u. 34.	lakóépület
9.	184	Petőfi s. u. 12.	lakóépület
10.	204	Damjanich u. 48.	Könyvtár épülete
11.	207	Damjanich u. 45.	Lakóépület, gazdasági épület
12.	357	Rákóczi u. 22.	Szálláshely, hotel épület
13.	376	Temető	kereszt
14.	393	Temető	kereszt
15.	444	Köztársaság u. 1.	parókia épülete
16.	445	Damjanich u. 22.	lakóépület
17.	447	Damjanich u. 20.	lakóépület
18.	448	Damjanich u. 19.	kerítés
19.	654	Medina - Zártkert	Gazdasági épület
20.	02/2	02/4 hrsz-ú út	Volt malom épülete
21.	057/18	Medina-Szőlőhegy 057/16 hrsz-ú út	lakóépület
22.	060/9	Medina-Szőlőhegy 059 hrsz-ú út	lakóépület
23.	060/10	Medina-Szőlőhegy 059 hrsz-ú út	Lakóépület, gazdasági épület
24.	066/6	Medina-Szőlőhegy 065 hrsz-ú út (Kápolna út)	lakóépület
25.	066/11	Medina-Szőlőhegy Temető	kereszt
26.	073/2	Medina-Szőlőhegy Fő út	Volt kápolna és iskola épülete
27.	076/26	Medina-Szőlőhegy 077/2 hrsz-ú út	lakóépület
28.	076/32	Medina-Szőlőhegy Fő út	lakóépület
29.	081/5	Medina-Szőlőhegy 081/31 hrsz-ú út	kereszt
30.	081/6	Medina-Szőlőhegy 081/31 hrsz-ú út	lakóépület

b) az értékleltárban szerepeltetett létesítmények értékeinek megőrzését elősegítő szempontok és konkrét követelmények:

Az értékvizsgálati adatlapok a védett, illetve védelemre javasolt építmények esetében az értékek megőrzését elősegítő konkrét javaslatokat tartalmaznak.

c) helyi szabályozási elemekre, övezeti előírásokra, helyi értékvédelmi rendeletre vonatkozó javaslat:

A műemléki védelem alatt álló építményeket, a műemléki környezeteket, a helyi védelemre javasolt építményeket a településszerkezeti tervlapon, illetve a szabályozási tervlapokon ábrázolni szükséges.

A Helyi Építési Szabályzatban az építési övezetekre, övezetekre vonatkozó előírások meghatározásra kerülnek. A műemlékeket falusias lakóterületbe, vagy vegyes területbe javasolt sorolni. Ezekben a területfelhasználásokban, illetve építési övezetekben, övezetekben a védett, vagy védelemre javasolt építmények adottságaiból kiinduló szabályozási előírásokat javasolt megadni, különös tekintettel a telek beépítési módjára, a beépítés intenzitására, épületmagasságára.

A helyi védelemre javasolt építmények levédését helyi értékvédelmi rendelettel javasolt elrendelni.

A helyi értékvédelmi rendeletet az alábbi fejezetekre javasolt bontani:

1. Általános rendelkezések
2. Helyi védelem keletkezése és megszűnése
3. Védett épületre, épületrészre vonatkozó korlátozások, feltételek, valamint a védett épületre,, épületrészre vonatkozó építésügyi szakmai követelmények
4. Védett épület, épületrész tulajdonosát terhelő kötelezettségek
5. A helyi védelem alá tartozó épületek, épületrészek megóvásának támogatása, a támogatás általános feltételei
6. Záró rendelkezés

d) az érték védelmét szolgáló egyedi vagy sajátos szabályok:

Műemlékek esetében a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 39/2015. (III. 11.) Korm. rendelet III. Fejezete írja elő a védelmet szolgáló szabályokat.

Helyi védelem alatt álló építményeknél a helyi értékvédelmi rendelet, illetve a Helyi Építési Szabályzat határoz meg olyan előírásokat, amelyek a helyi értékek védelmét szolgálják.

e) az értékleltárban szerepeltetett létesítmények értékeit érintő fejlesztési, rendezési és hasznosítási típusú feladatok meghatározása:

A műemlékek esetében a római katolikus templom, a református templom, valamint a szerb templom hosszútávú fejlesztési elképzeléseiben továbbra is a szakrális funkció az elsődleges. A szertartások megtartása mellett kulturális programok (koncertek, hangversenyek) megtartása is szerepel, amelyek az épületek külső, belső megjelenését nem érintik.

Az Apponyi kúria várhatóan a továbbiakban is kastélyszállóként működik. A funkció segítette elő a műemléki épület teljes megújulását, rekonstrukcióját. Tulajdonos érdeke előbbiek miatt a műemlék szakszerű gondozása a továbbiakban is.

Nyilatkozat:

A tervezett megoldás megfelel az örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak. A régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 39/2015. (III. 11.) Korm. rendelet 69. § (2) bekezdése szerint előírt jogosultsággal rendelkezem.

Szekszárd, 2016. január

Készítette: ***Deák Varga Dénes,*** *vezető településtervező* TT 14-0058

Munkatárs: ***Tóth Dóra Kata****, okl. településmérnök*

Hajba Csaba*, okl. településmérnök,*
okl. építészmérnök

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 1.

CÍM:

Település: Medina

Utca, házszám: Bajcsy Zsilinszky u. 34.

Hrsz: 21

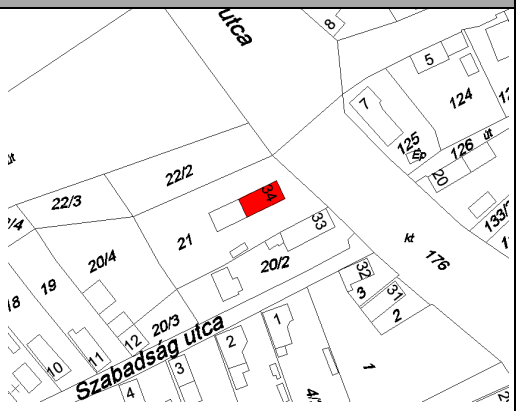

JELENLEGI VÉDELEM:

-

JAVASOLT VÉDELEM:

Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNY JELENLEGI RENDELTETÉSE:

Lakóépület

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:

Utcára merőleges nyeregtetős lakóépület, faoszlopos nyitott tornáccal a hosszoldalán. Utcai homlokzatán két kisméretű padlásszellőző, a tornácra vezető ajtónyílás és két ablak őrzi az eredeti nyílásrendet.

VÉDENDŐ:

Az épület tömege, utcai és kert felőli homlokzatának nyílásrendje, kialakítása.

KORREKCIÓS JAVASLAT:

A pala tető cseréje égetett hódfarkú kerámia cserépre, valamint a redőny helyett zsalugáter használata.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 2.

CÍM:
Település: Medina
Utca, házszám: Zrínyi Miklós u. 13.
Hrsz: 52

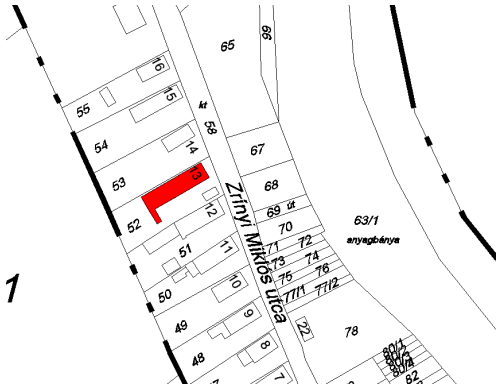

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
Lakóépület

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
Medina belterületi lakóutcájában lévő csonka kontyolt, utcára merőleges nyeregtetős épület. Az építése a XX. század elejére tehető. Utcai vakolatdísze még jelzi a nyitott tornác utcai nyílásának a helyét.

VÉDENDŐ: az épület tömege, utcai homlokzatának nyílásrendje, ablakok osztása és a vakolati díszek.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
A homlokzati színek esetében javasolt a fehér, szürke, bézs vagy pasztell sárga használata.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 3.

CÍM:
Település: Medina
Utca, házszám: Kossuth u. 4.
Hrsz: 104

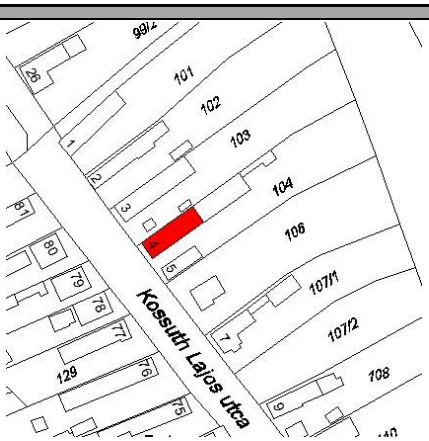

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
lakóépület

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
Az épületet feltehetően a XX. század első felében építették, utcára merőleges csonkakontyos nyeregtetővel. A településre jellemző, megmaradt népi lakóépületek tömegével, tornáckiképzésével, homlokzati díszeivel hasonló kialakítású az épület, viszont utcai homlokzatának hármas kiosztású ablaka városias jelleget mutat. Az oromfalon padlásablak, vakolatdíszek találhatóak.
A tornác egy részét feltehetően befalazták és az 1960 -1970-es évekre jellemző ablakokat építettek be.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, eredeti nyílásai, homlokzatdíszei, oszlopos otrnáca.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Javasolt a tornácbeépítés megszüntetése a tornác kialakításával.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 4.

CÍM:

Település: Medina
Utca, házszám: Kossuth L. u.
Hrsz: 111

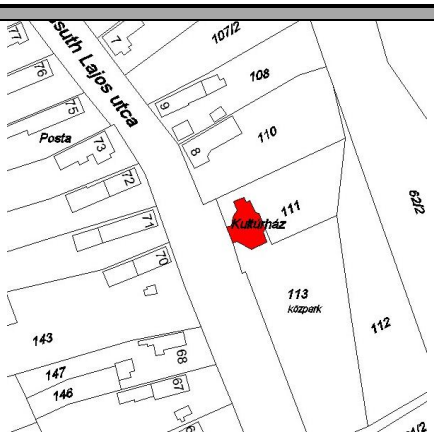

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNY JELENLEGI RENDELTETÉSE:
Közösségi ház

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
Az épület az 1930-as években épült, amelyet a Polgári Olvasókör építetett. Az épület elhelyezkedése, valamint íves főfalai, timpanonja, nyílásrendje a település egyik jellegzetes épületévé teszik a közösségi házat.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, homlokzatai.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Korrekciót nem igényel.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 5.

CÍM:

Település: Medina
Utca, házszám: Kossuth L. u.
Hrsz: 113

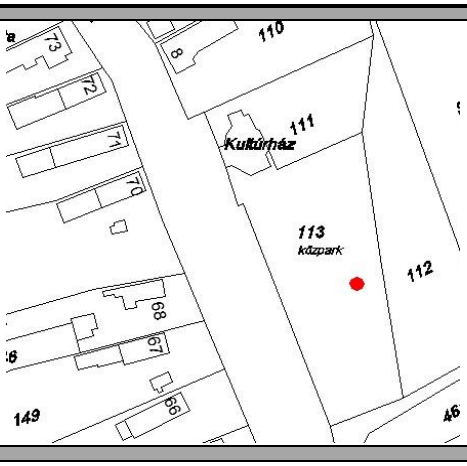

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
Világháborús emlékmű

AZ ÉPÍTMÉNY ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
A település közkertjében található, a talapzaton álló világháborús emlékmű.

VÉDENDŐ:
Az emlékmű

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Korrekciót nem igényel.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 6.

CÍM:

Település: Medina
Utca, házszám: Damjanich u.
Hrsz: 114/5

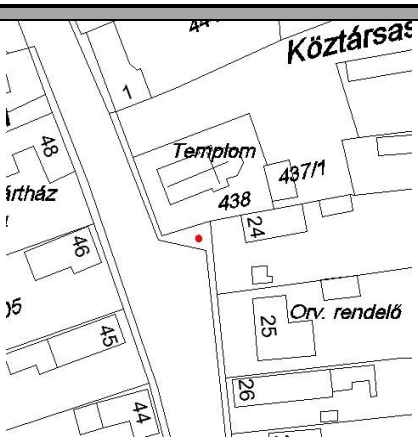

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
Világháborús emlékmű

AZ ÉPÍTMÉNY ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
A szerb templomtól déli irányban, kis teresedésen található öntvény közkút.

VÉDENDŐ:
A kút

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Javasolt a beton káva rekonstrukciója.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 7.

CÍM:

Település: Medina
Utca, házszám: Kossuth L. u. 75.
Hrsz: 135

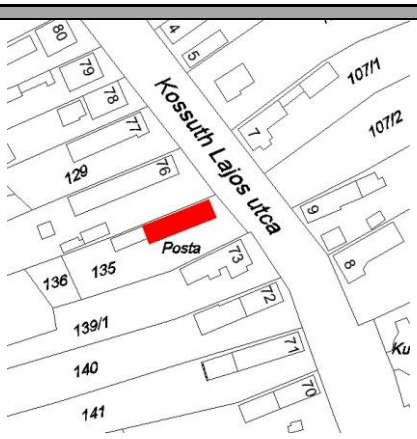

JELENLEGI VÉDELEM:

-

JAVASOLT VÉDELEM:

Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:

Posta épülete

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:

Az épület utcára merőleges kialakítású csonkakontyolt nyeregtetővel készült. Az épület utcai homlokzat vakolatdíszekkel tagolt, oromfalán két szellőzőnyílás található. Az íves kialakítású tornácnyílás eredeti kialakításban látható, viszont a feltehetően két ablak helyett egy nagyobb ablakot építettek be. Az udvari homlokzat falazott tornácoszlopokkal rendelkezik, egyenes lezárással.

VÉDENDŐ:

Az épület tömege, utcai homlokzatának eredeti elemei, valamint az udvari homlokzat tornáckialakítása.

KORREKCIÓS JAVASLAT:

Javasolt fellelhető fotó, illetve a település hasonló kialakítású épületei alapján az utcai homlokzat rekonstrukciója.

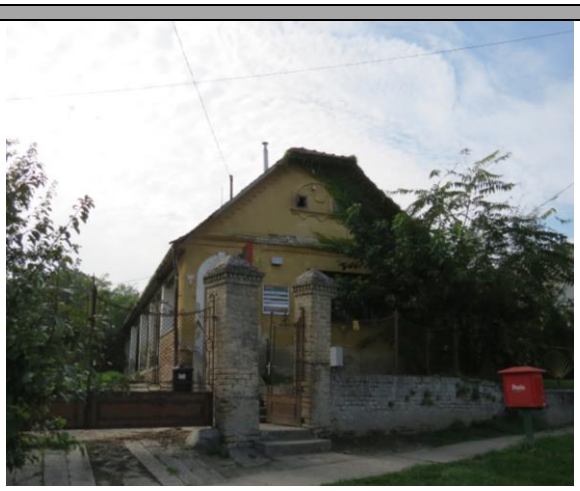

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 8.

CÍM:

Település: Medina
Utca, házszám: Petőfi S. u. 34.
Hrsz: 162

JELENLEGI VÉDELEM:

-

JAVASOLT VÉDELEM:

Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:

lakóépület

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:

A lakóépület utcára merőleges nyeregtetővel létesült, feltehetően a XX. század elején. Az épület fő jellegzetessége udvari homlokzatának egyenes záródású falazott oszlopos tornáca. Az utcai homlokzatot átépítették. A tornácajtó, vagy tornácnyílás helyett ablakot építettek be, valamint az ablakokat is kicserélték az utcai homlokzaton.

VÉDENDŐ:

Az épület tömege, udvari homlokzata.

KORREKCIÓS JAVASLAT:

Javasolt az utcai homlokzat rekonstrukciója fellelhető fotók, vagy a településen megmaradt hasonló kialakítású épületek figyelembe vételével.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 9.

CÍM:

Település: Medina
Utca, házszám: Petőfi S. u. 12.
Hrsz: 184

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
lakóépület

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
Az L alaprajzú épület feltehetően a XX. század első felében létesült. Az épület kialakítása a településre jellemző népi építészeten alapuló formásától eltér, inkább a polgárosodás jegyeit tükrözi.
Az épület fő értéke utcai homlokzatának nyílásrendje, kialakítása.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, utcai homlokzata.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Korrekciót nem igényel.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 10.

CÍM:
Település: Medina
Utca, házszám: Damjanich u. 48.
Hrsz: 204

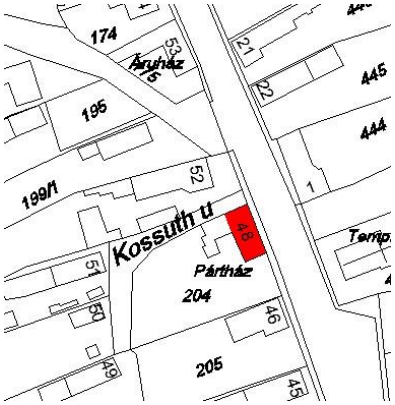

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
Könyvtár épülete

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
A saroképület feltehetően több ütemben alakult ki. A Damjanich utcára merőleges nyeregtetővel kialakított épülettömeg eredeti kialakításában maradt fenn. Az ablakok méretei, a nyílásrend, a vakolattagolás a polgárosodás építészeti jegyeit tükrözik.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, Damjanich utcai homlokzatának kialakítása.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Javasolt az épület rekonstrukciója fellelhető fotók, illetve a meglévő eredeti épületelemek alapján.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 11.

CÍM:
Település: Medina
Utca, házszám: Damjanich u. 45.
Hrsz: 207

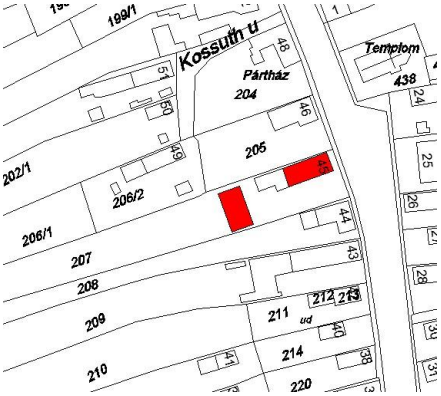

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
Lakóépület, gazdasági épület

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
A lakóépület feltehetően a XX. század elején épült jelenlegi kialakításában. Az épület utcára merőleges kialakítású nyeregtetős, amelynek utcai homlokzatán egy díszes tornácajtó és két ablak található, oromfalán két padlásszellőzővel. Az udvari homlokzat fő eleme a falazott pilléres, egyenes záródású tornáca.
A téglaarchitektúrás gazdasági épület a lakóépület mögött, arra merőleges tengellyel épült.

VÉDENDŐ:
A lakóépület tömege, főhomlokzatai, valamint a gazdasági épület tömege, főhomlokzata.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Javasolt a lakóépület utcai homlokzatának rekonstrukciója az ablakok kialakításának, vakolatdíszeinek tekintetében, fellelhető eredeti fotók, vagy hasonló kialakítású épületek figyelembe vételével.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 12.

CÍM:
Település: Medina
Utca, házszám: Rákóczi u. 22.
Hrsz: 357

JELENLEGI VÉDELEM:
Műemléki környezet

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
Apponyi Kiskastély étterme

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
Az épület egykor is és jelenleg is a szomszédos telken álló, műemléki védettséget élvező Apponyi Kiskastély kiszolgáló épülete. Jelenleg a kastély-szállóként és lakóépületként vegyesen funkcionáló főépület fogadóépülete és étterme működik benne. Az eredetileg itt álló épületet az alapokig elbontották és a külső megjelenésében a régit utánzó, de szerkezetileg és belső térelosztásban, funkcióban modernizált épület 2011-ben készült el. Az épület utcai homlokzatának vakolati díszei és nyílásrendje az eredeti, XIX. századi épület hangulatát és megjelenését utánozza.

VÉDENDŐ:
Az utcai homlokzat nyílásrendje, vakolati díszei.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Nem szükséges.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 13.

CÍM:
Település: Medina
Utca, házszám: Temető
Hrsz: 376

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
kereszt

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
A kőkereszt a Damjanich utcai temetőben található. A talapzatán található évszám szerint 1927-ben állíttatták.

VÉDENDŐ:
A kereszt.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Korrekciót nem igényel.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 14.

CÍM:
Település: Medina
Utca, házszám: Temető
Hrsz: 393

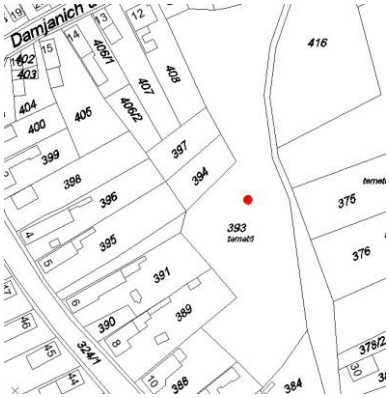

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
kereszt

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
A kereszt a Damjanich utcai temetőben található. A kereszt környezete fást területté alakult évtizedek alatt. A kőkereszt állaga folyamatosan romlik, jelenleg sem található rajta már felirat, véset.

VÉDENDŐ:
A kereszt.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Javasolt a kereszt rekonstrukciója fellelhető fotók, rajzok alapján, valamint a környezet rendezése.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 15.

CÍM:
Település: Medina
Utca, házszám: Köztársaság u. 1.
Hrsz: 444

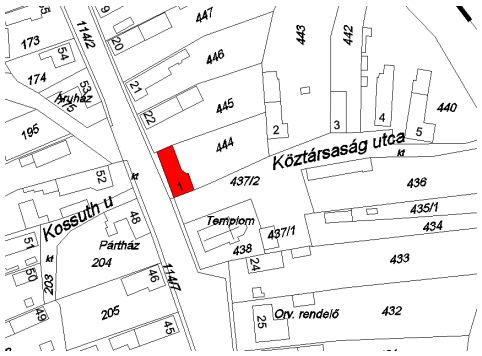

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
Parókia épülete

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
Az épület a szerb templomhoz tartózó parókia épülete, amelyet feltehetően a XIX. század végén építettek.
Az L alaprajzú épület saroképület, amelyet a két utcára merőleges nyeregtetővel alakítottak ki. Az udvari homlokzaton falazott oszlopos tornác fut végig. Az utcai homlokzat vakolati nyílásrendje, homlokzati kialakítása nagy részben változatlan maradt, a fő utca egyik ablakának kivételével.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, homlokzati kialakítása.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Javasolt az eredeti ablakméret visszaállítása, kialakítása a fő utcai homlokzaton, az eredeti ablakok kialakításával megegyező módon, valamint a homlokzatok rekonstrukciója.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 16.

CÍM:
Település: Medina
Utca, házszám: Damjanich u. 22.
Hrsz: 445

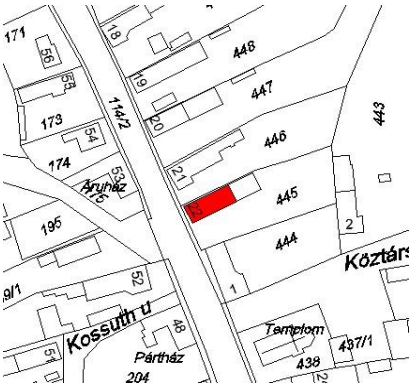

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
Lakóépület

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
Utcára merőleges, csonkakontyolt nyeregtetős lakóépület a XX. század elejéből. Utcai homlokzatának nyílásrendjét kettő, hatosztatú ablak, kettő padlásszellő és a tornácra nyíló, íves záródású ablaknyílás adja. Ez utóbbi feltételezhetően egyenes záródású ajtónyílás lehetett egykor, melyet átalakítottak.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, homlokzatainak megjelenése.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Javasolt felújítás során a vakolati díszeket a helyi meglévő épületdíszeknek megfelelően vagy fellelhető régi fotók alapján helyreállítani.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 17.

CÍM:

Település: Medina
Utca, házszám: Damjanich u. 20.
Hrsz: 447

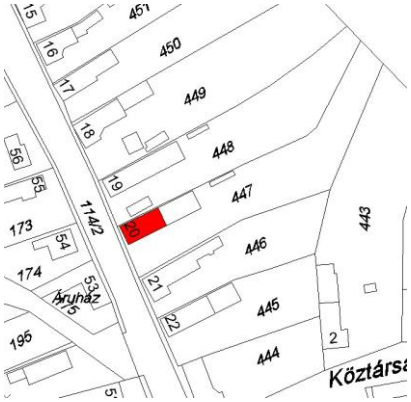

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
Utcára merőleges, csonka kontyolt nyeregtetős lakóépület a XX. század elején épülhetett. Hosszanti oldalán falazott pillérekkel támasztott nyitott tornác húzódik, melynek utcai végét egyenes záródású, osztott fa ajtó zárja. Utcai homlokzatát emellett kettő, háromosztású fa ablak és kettő kisméretű padlásszellőző, valamint vakolati sávok tagolják.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, utcai és udvari homlokzatának díszítése, nyílásrendje.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Javasolt az épület homlokzati rekonstrukciója fellelhető fotók alapján.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 18.

CÍM:
Település: Medina
Utca, házszám: Damjanich u. 19.
Hrsz: 448

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
kerítés

AZ ÉPÍTMÉNY ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
Lakóépület utcai telekhatárán álló, falazott pillérekkel erősített kovácsoltvas kerítés és kapu.

VÉDENDŐ:
Utcai kerítés megjelenése

KORREKCIÓS JAVASLAT:
A kerítés elemek festése fekete vagy sötétzöld színre.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 19.

CÍM:
Település: Medina
Utca, házszám: Zártkert
Hrsz: 654

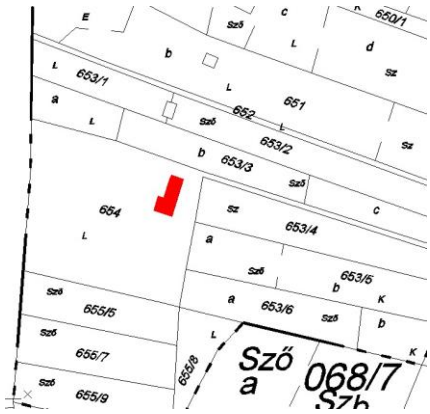

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
Gazdasági épület

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
Az épület a Szőlőhegy szomszédságában, a zártkerti részen található, amelyet feltehetően a XX. század elején alakítottak ki jelenlegi formájában. Az épületet a közútra merőleges tengellyel, csonkakontyolt nyeregtetővel alakítottak ki.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, főhomlokzata.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Korrekciót nem igényel.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 20.

CÍM:

Település: Medina
Utca, házszám: Szedres felé vezető út déli oldalán (03 hrsz)
Hrsz: 02/2

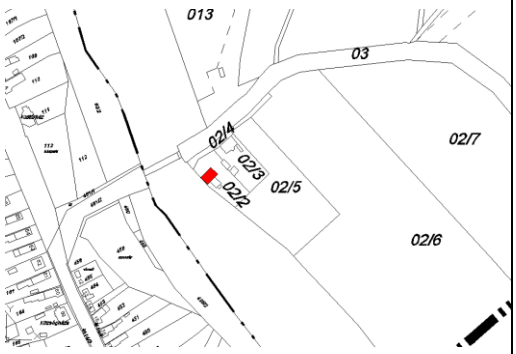

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
Rendezvényterem, szálláshely

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
A Sió-csatorna partján álló, egykori kétszintes malom épületet feltehetően a XX. század elején építették.
Az épület jelenleg szálláshely adó épület és rendezvényekhez szükséges helyiségeket foglal magába. Az épület homlokzatai egységes téglaarchitectúrával kialakítottak.
Az épület önkormányzati tulajdonban van. A közelmúltban teljes külső és belső felújításon esett át, mely során többek között napelemes rendszert és környezettudatos fűtés került beépítésre.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, külső homlokzatainak megjelenése, anyag használata, nyílásrendje

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Nem szükséges.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 21.

CÍM:

Település: Medina-Szőlőhegy
Utca, házszám: 057/16 hrsz-ú út
Hrsz: 057/18

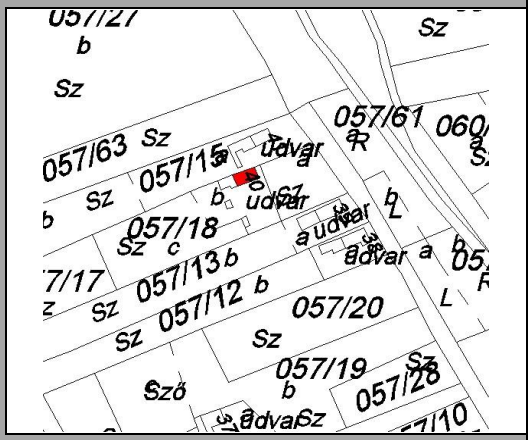

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
lakóépület

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
A lakóépület utcára merőleges tengelyű csonkakontyolt nyeregtetővel létesült.
Az épület utcai homlokzatának nyílásrendje: tornácajtó és 2 ablak. A homlokzati felületet, az ablakokat, szellőzőnyílásokat vakolatsávok tagolják. Az udvari homlokzat tornácát beépítették, de a falazott tornácoszlopok láthatóak.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, homlokzatainak eredet épületelemei.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Javasolt az épület rekonstrukciója a tornác, tornácajtó, vakolatdíszek helyreállításával.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 22.

CÍM:

Település: Medina-Szőlőhegy
Utca, házszám: 059 hrsz-ú út
Hrsz: 060/9

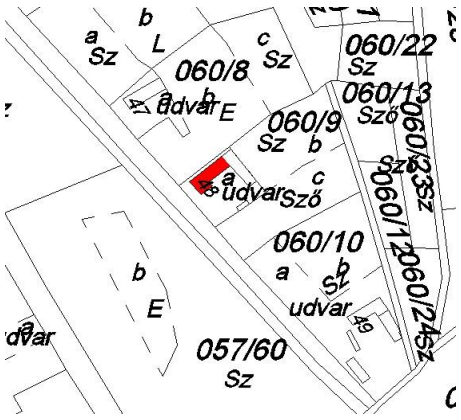

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
lakóépület

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
A lakóépület és a gazdasági épület az építési fázisokat követően először L, majd U alaprajzú épületté alakult. Az utcai homlokzat ennek megfelelően utcára párhuzamos nyeregtetővel létesült. Az utcai homlokzat városias építészeti formálást tükröz két, a településen található hagyományos ablaknyílásoktól eltérő ablak arányokkal, kialkítással.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, utcai homlokzata.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Javasolt a homlokzat javítása, a főfalak vizesedésének megállítása.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 23.

CÍM:
Település: Medina-Szőlőhegy
Utca, házszám: 059 hrsz-ú út
Hrsz: 060/10

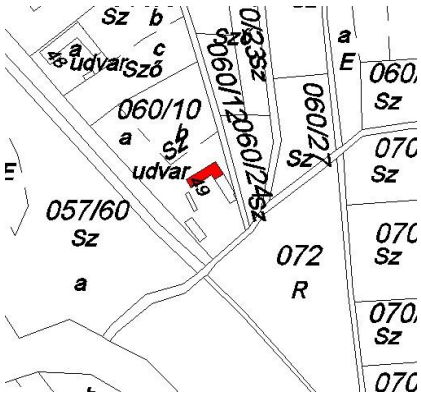

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
Lakóépület, gazdasági épület

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
Az L alaprajzú épület csonkakontyolt nyeregtetős, lakó és gazdasági funkcióval rendelkezik. Az épület utcai homlokzatának eredeti nyílásrendjét két ablak alkotta, amelyet egy későbbi bővítés során egy harmadik ablakkal bővítettek ki. Az utcai homlokzat vakolatdíszes, az oromfalon két padlásszellőző nyílás található.
Az udvaron egy favázas kukoricagóré is található.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, homlokzatai.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Javasolt a később épített bővítések elbontása.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 24.

CÍM:
Település: Medina-Szőlőhegy
Utca, házszám: 065 hrsz-ú út (Kápolna út)
Hrsz: 066/6

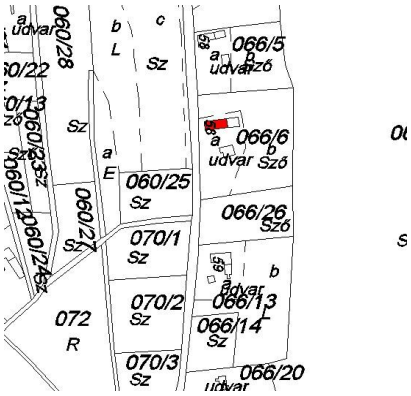

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
lakóépület

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
A telek oldalhatáros beépítésű. Az utcára merőleges nyeregtetővel létesített lakóház feltehetően a XX. század elején épült. Az utcai homlokzat nyílásrendje az eredetihez képest változott: a tornácajtó helyett ablak került beépítésre. Az udvari homlokzat fő építészeti eleme a falazott, egyenes záródású tornác.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, homlokzatai.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Javasolt az eredeti utcai nyílásrend visszaállítása.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 25.

CÍM:

Település: Medina-Szőlőhegy
Utca, házszám: 065 hrsz-ú út (Kápolna út)
Hrsz: 066/11

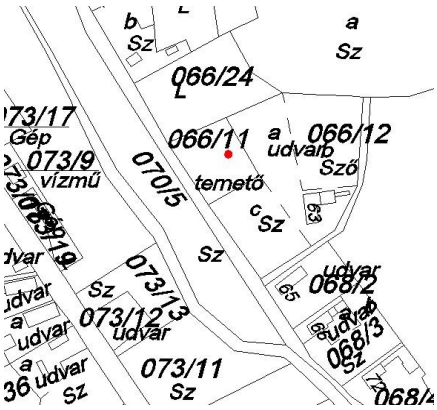

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNY JELENLEGI RENDELTETÉSE:
kereszt

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
A Szőlőhegy településrész temetőjében található talapzatra állított kereszt.

VÉDENDŐ:
A kereszt.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Korrekciót nem igényel.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 26.

CÍM:
Település: Medina-Szőlőhegy
Utca, házszám: Fő út
Hrsz: 073/2

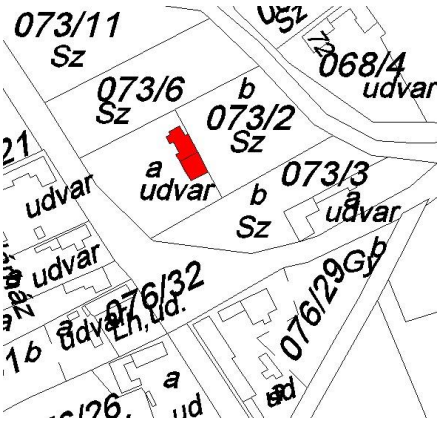

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
Volt kápolna-iskola épülete

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
Az épület Szőlőhegy településrész kápolnája és iskolája volt, amely egybeépítése sajátos épülettömeget hozott létre. A jelenlegi épület feltehetően többszöri átépítés, bővítés során jött létre.
Az épületet az elmúlt években felújították.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, kápolna részének homlokzatai.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Korrekciót nem igényel.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 27.

CÍM:

Település: Medina-Szőlőhegy
Utca, házszám: 077/2 hrsz-ú út
Hrsz: 076/26

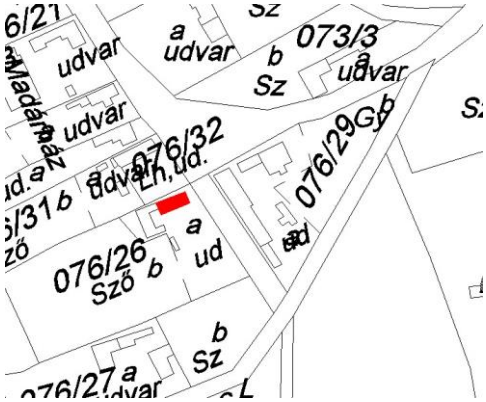

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
lakóépület

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
Az épületet utcára merőleges csonkakonty nyeregtetővel építették, feltehetően a XX. század elején.
Az utcai homlokzat nyílásrendje: íves tornácnyílás és 2 ablak. A homlokzat felületét lizénák tagolják, valamint az oromfalon 2 padlásszellőző található.
Az épület tornácát fa tornácoszlopok alkotják, mellvédfal nélkül.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, homlokzatai.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Javasolt a homlokzati vakolás, színezés javítása.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 28.

CÍM:
Település: Medina-Szőlőhegy
Utca, házszám: Fő út
Hrsz: 076/32

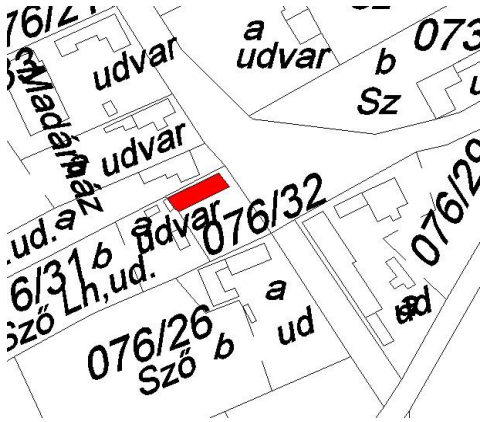

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNY JELENLEGI RENDELTETÉSE:
lakóépület

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
Az épületet utcára merőleges csonkakonty nyeregtetővel építették, feltehetően a XX. század elején.
Az utcai homlokzat lizénákkal tagolt, A tornácnyílás melletti ablakot később építették be, feltehetően két, a helyi építési hagyományoknak megfelelően kialakított ablak helyett.
Az udvari homlokzat értékes eleme az egyenes záródású tornác, ahol a tornácoszlopokat mellvédfal nélkül alakították ki.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, homlokzatainak eredeti elemei.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Javasolt az utcai homlokzat rekonstrukciója fellelhető fotók, illetve a településen található hasonló épületek kialakításai alapján.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 29.

CÍM:
Település: Medina-Szőlőhegy
Utca, házszám: 081/31 hrsz-ú út
Hrsz: 081/5

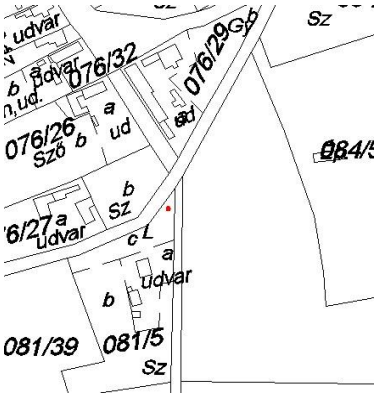

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNY JELENLEGI RENDELTETÉSE:
kereszt

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
A szőlőhegy településrész egyik utcájának teresedésében található talapzatos kőkereszt. A talapzaton a felirat lekopott, viszont az évszám kivehető: 1845.

VÉDENDŐ:
A kereszt.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Javasolt a kőkereszt rekonstrukciója.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

SORSZÁM: 30.

CÍM:
Település: Medina-Szőlőhegy
Utca, házszám: 081/31 hrsz-ú út
Hrsz: 081/6

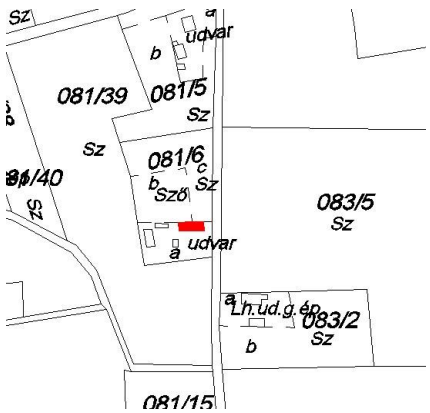

JELENLEGI VÉDELEM:
-

JAVASOLT VÉDELEM:
Helyi védelem

AZ ÉPÍTMÉNYJELENLEGI RENDELTETÉSE:
lakóépület

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
Az utcára merőleges tengelyű csonkakontyolt nyeregetetős lakóépület feltehetően a XX. század első felében épült. Utcai homlokzata a településen található hasonló kialakítású épületektől eltér íves tornácnyílás-, illetve ablak kialakításaival. Az épület falazott oszlopos tornácát részben beépítették.

VÉDENDŐ:
Az épület tömege, homlokzatai.

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Javasolt a tornác, valamint a homlokzatok rekonstrukciója.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

Sorszám: M1

CÍM:
Település: Medina
Utca, házszám: Rákóczi u. 21.
Hrsz: 358

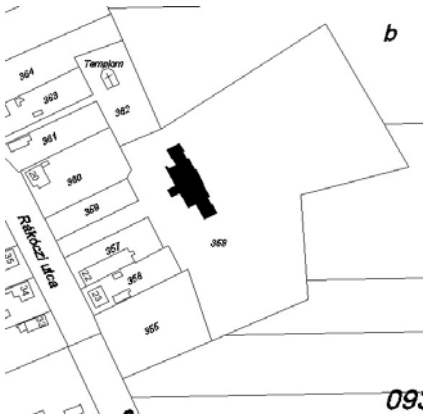

JELENLEGI VÉDELEM:
Műemléki védelem

Törzsszám: 4211
Azonosító: 8669
Bírságkategória: II

AZ ÉPÍTMÉNY MEGNEVEZÉSE:
Apponyi kúria

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:
Nyeles telken szabadon álló, földszintes, alápincézett kúria. A téglalap alaprajzú, kontyolt nyeregtetős középső rész Ny-i főhomlokzatának középtengelyében pilléres, timpanonos, nyeregtetős kocsiáthajtó, a K-i kerti homlokzaton középrizalit. A D-i végfalhoz keskenyebb, nyeregtetős nyaktaggal manzárdtetős toldalék kapcsolódik. Egytraktusos belső, síkfödémes helyiségek. Nyílászárók: részben 19. század. Az Apponyi-család 1840 körül szerezte meg Kápolnapusztát, ekkor építtette a kúriát. Az 1930-as években D-i és É-i irányban egy-egy szimmetrikus, keskenyebb, manzárdtetős toldalékkal bővítették, homlokzatait átalakították. 1945 után az új funkciónak megfelelően átalakították, nyílászáróit részben cserélték. Az É-i toldalékot az 1980-as években lebontották. *(forrás: www.muemlekem.hu)*

MŰEMLÉKI KÖRNYEZET HRSZ-OK:
093/6-9, 349, 354-357, 359-360, 362

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Korrekciót nem igényel.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

Sorszám: M2

CÍM:
Település: Medina
Utca, házszám: Kossuth u. 23.
Hrsz: 438

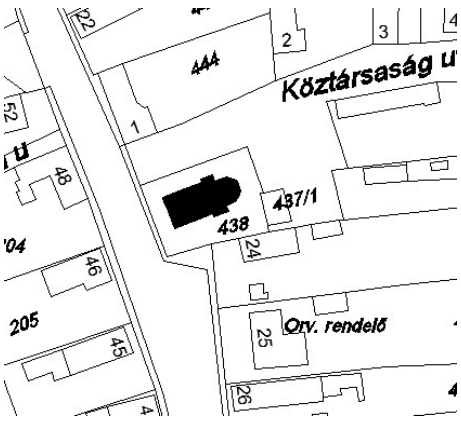

JELENLEGI VÉDELEM:
Műemléki védelem

Törzsszám: 4209
Azonosító: 8666
Bírságkategória: II

AZ ÉPÍTMÉNY MEGNEVEZÉSE:
Görögkeleti (szerb) templom (Szent Lélek eljövetele)

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:

Kerített kertben szabadon álló, egyhajós, Ny-i homlokzati tornyos templom, a hajónál keskenyebb, poligonális záródású szentéllyel, a szentély felől kontyolt nyeregtetővel. A timpanonnal lezárt Ny-i homlokzat középtengelyében a toronyaljba nyíló kőkeretes bejárat, a karzatablak mellett egy-egy félköríves, üres fülke. A hajóban csehsüveg- és fiókos dongaboltozat, a torony alatt a hajó Ny-i végébe nyíló, famellvédes orgonakarzat. Építéskori berendezés. Ikonosztázion képfala: 19. század közepe; képei: 1854 körül; restaurálva: 2000. A templom felújítva: 1965, 1988. Tetőfelújítás: 1994-1996. A belső festés felújítása: 2000-2001. A templomkertben: volutás talapzaton álló kőkereszt a bajai temetőből, 19. század első fele. *(forrás: www.muemlekem.hu)*

MŰEMLÉKI KÖRNYEZET HRSZ-OK:
114/2, 114/5, 114/7, 204-205, 433-434, 436, 437/1-2, 443-444

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Korrekciót nem igényel.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

Sorszám: M3

CÍM:
Település: Medina
Utca, házszám: Rákóczi u.
Hrsz: 362

JELENLEGI VÉDELEM:
Műemléki védelem

Törzsszám: 4212
Azonosító: 8668
Bírságkategória: II

AZ ÉPÍTMÉNY MEGNEVEZÉSE:
Kápolnapusztai r. k. kápolna

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:

A Rákóczi u. 18. számú ház melletti földúton megközelíthető, szabadon álló, egyhajós, D-i homlokzati tornyos kápolna, poligonális záródású szentéllyel, a szentély felől kontyolt nyeregtetővel. A D-i főhomlokzat középtengelyében záróköves díszű, kőkeretes kapu, fölötte törtvonalú szemöldökpárkánnyal. A hajóban csehsüveg boltozat, a szentélyben félkupola, a bejárati oldalon fakarzat. Berendezés: 18. század második fele. A hajó padozatában Kápolnay Antal (1830) feliratos, vörös márvány sírlapja (1848). A török kiűzése után a Medina szomszédságában fekvő Kápolnapuszta a Paur család birtoka lett, itt építtette a kápolnát Kápolnai Paur János; a 19. század elején nagyobbította Kápolnay Antal. *(forrás: www.muemlekem.hu)*

MŰEMLÉKI KÖRNYEZET HRSZ-OK:
093/6, 353-354, 358, 360-361, 363-364

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Korrekciót nem igényel.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

ÖRÖKSÉGVÉDELMI ÉRTÉKVIZSGÁLATI ADATLAP

Sorszám: M4

CÍM:
Település: Medina
Utca, házszám: Petőfi u. 38.
Hrsz: 167

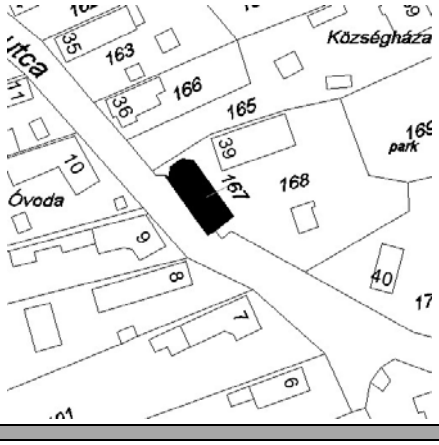

JELENLEGI VÉDELEM:
Műemléki védelem

Törzsszám: 4210
Azonosító: 8667
Bírságkategória: II

AZ ÉPÍTMÉNY MEGNEVEZÉSE:
Református templom

AZ ÉPÜLET ÉS KÖRNYEZETÉNEK LEÍRÁSA:

Kerített kertben szabadon álló, egyhajós, Ny-i homlokzati tornyos templom, a hajónál keskenyebb, poligonális záródású szentéllyel, a szentély felől kontyolt nyeregtetővel. A timpanonnal lezárt Ny-i homlokzat középtengelyében a toronyaljba nyíló kőkeretes bejárat, a karzatablak mellett egy-egy félköríves, üres fülke. A hajóban csehsüveg- és fiókos dongaboltozat, a torony alatt a hajó Ny-i végébe nyíló, famellvédes orgonakarzat. Építéskori berendezés. Ikonosztázion képfala: 19. század közepe; képei: 1854 körül; restaurálva: 2000. A templom felújítva: 1965, 1988. Tetőfelújítás: 1994-1996. A belső festés felújítása: 2000-2001. A templomkertben: volutás talapzaton álló kőkereszt a bajai temetőből, 19. század első fele. *(forrás: www.muemlekem.hu)*

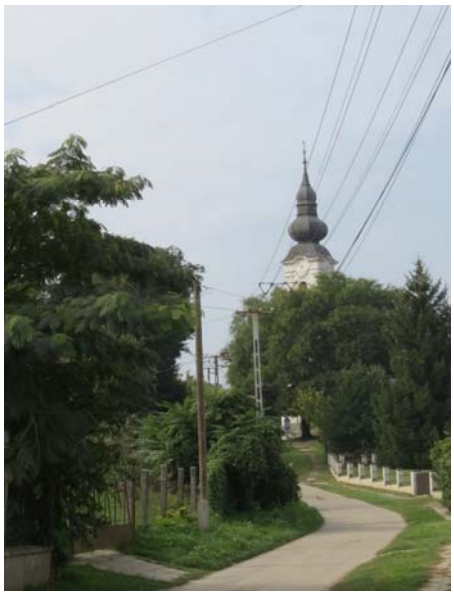

MŰEMLÉKI KÖRNYEZET HRSZ-OK:
165, 168, 169, 172, 176, 187-189

KORREKCIÓS JAVASLAT:
Korrekciót nem igényel.

Meridián Mérnöki Iroda Kft
Telefon: 74/419-283 Fax: 74/510-201
Cím: 7100 Szekszárd, Ybl Miklós u. 3.

MEDINA KÖZSÉG ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKVIZSGÁLATA

MEDINA KÖZSÉG ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKVIZSGÁLATA

1.

2.

JELMAGYARÁZAT

HELYI VÉDELEMRE JAVASOLT ÉRTÉK

HELYI VÉDELEMRE JAVASOLT ÉRTÉK SORSZÁMA

MEDINA KÖZSÉG ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKVIZSGÁLATA

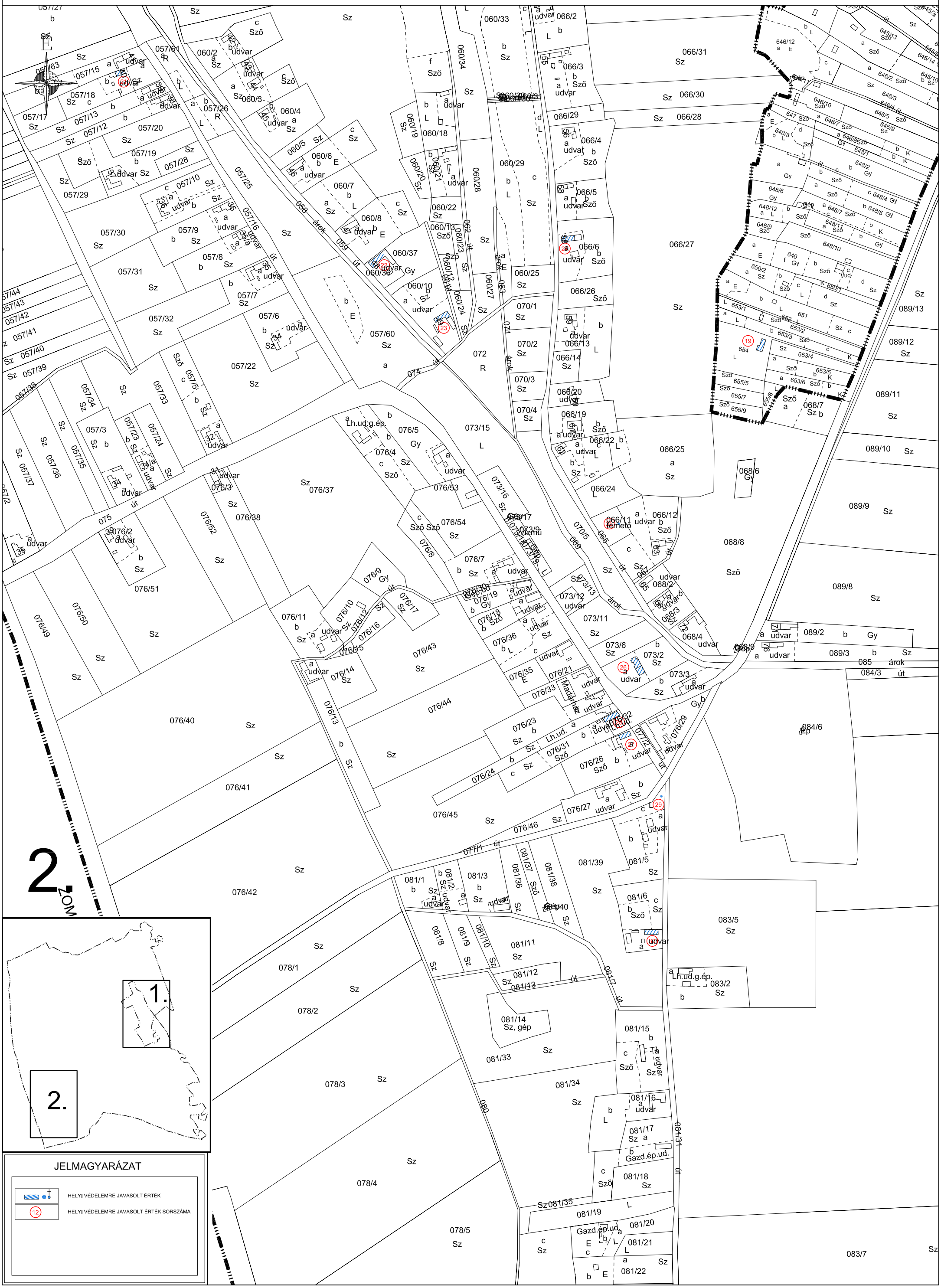

Örökségvédelmi hatástanulmány

Régészeti szakterületi munkarész

Medina község településfejlesztési koncepciójához

Bevezetés
Az örökségvédelmi hatástanulmány a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) kormányrendeletnek és a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 39/2015. (III. 11.) Korm. rendeletnek megfelelően a településfejlesztési koncepcióhoz készül.
A hatástanulmány szerkezetét és tartalmát a 2001. évi LXIV. törvény 85/A. § (1) és a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 39/2015. (III. 11.) Korm. rendelet 68. § (2) bekezdése, illetve utóbbi 12. sz. melléklete határozza meg.

Jelen munkát a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. alapján szerzői jogi védelem illeti meg. A közölt adatok szerződéstől eltérő célra való felhasználása, régészeti lelőhelyre vonatkozó adatok nyilvánosságra hozása vagy továbbadása csak a szerző engedélyével, a régészeti lelőhely és a műemléki érték nyilvántartásának és védetté nyilvánításának, valamint a régészeti lelőhely és a lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól szóló 13/2015. (III. 11.) MvM. rendelet, valamint a muzeális intézményekben folytatható kutatásról szóló 47/2001. (III. 27.) Korm. rendelet szabályai szerint történhet.

A hatástanulmány a rendezési tervhez változtatás nélkül, külön alfejezetként csatolandó.

A vizsgálatnál figyelembe vett, a kulturális örökség régészeti vonatkozásait érintő speciális törvények és rendeletek:
– 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről – amely a földvárak és halmok (temetkezési helyek) védelméről rendelkezik (23. §),
– 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről,
– 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről,
– 2001. évi LXIV. törvény a Kulturális örökség védelméről (a továbbiakban: Kötv.),
– 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól – az I. fokú örökségvédelmi hatóság hatósági eljárásait ez alapján végzi,
– 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartó rendszerről – különösen az alábbi szabálysértésnek minősülő cselekmények: lopás, jogtalan elsajátítás, orgazdaság, szándékos rongálás ötvenezer forintot meg nem haladó értékre – 177. § (3) bekezdése szerinti minősített esetei,
– 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről – különösen az alábbi bűncselekmények:
műemlék vagy védett kulturális javak megrongálása – 357. §,
védett kulturális javakkal visszaélés – 358. §,
lopás – 370. § (3) bekezdés bb) pontja,
rongálás – 371. § (3) bekezdés ba) pontja és (4) bekezdés b) pontja,
jogtalan elsajátítás – 378. § (2) bekezdése,
orgazdaság – (3) bekezdés b) pontja szerinti minősített esetei,
– 2014. évi CVI. törvény a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény és az azzal összefüggő törvények módosításáról,
– 149/2000. (VIII. 31.) Korm. rendelet a Magyar Köztársaság Kormánya és az Európa Tanács tagállamai között 1992. január 16-án kelt, Vallettában aláírt, a régészeti örökség védelméről szóló Európai Egyezmény kihirdetéséről,
– 47/2001. (III. 27.) Korm. rendelet a muzeális intézményekben folytatható kutatásról,
– 191/2001. (X. 18.) Korm. rendelet az örökségvédelmi bírságról,

– 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
– 39/2015. (III. 11.) Korm. rendelet a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról,
– 13/2015. (III. 11.) MvM rendelet a régészeti lelőhely és a műemléki érték nyilvántartásának és védetté nyilvánításának, valamint a régészeti lelőhely és a lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól.

Fogalmi meghatározások
A régészeti elemek vizsgálatát a kulturális örökség védelméről hozott 2001. évi LXIV. törvényben (a továbbiakban: Kötv.) meghatározott – és így a hatástanulmányban alkalmazott – alábbi fogalmi meghatározások alapján végeztük el.

Fenntartható használat (Kötv. 7. § 4.): a védett kulturális örökség olyan módon történő használata – ideértve a kármegelőző és kárcsökkentő tevékenységeket is –, amely nem haladja meg a szakmailag indokolt mértéket és nem vezet az örökség elemeinek állapotromlásához, így biztosított fennmaradásuk a jelen és jövő nemzedékek számára.

Előzetes régészeti dokumentáció (Kötv. 7. § 3): valamely terület régészeti érintettségének tisztázására, a régészeti örökség elemeire vonatkozó ismeretek (különösen a lelőhely jellegének, korának, kiterjedésének és intenzitásának) megszerzésére és pontosítására szolgáló, valamint az ebből következően elvégzendő régészeti feladatellátás formájának, idő- és költségvonzatainak meghatározásához hozzájáruló, az ismert adatok és források feldolgozásával, a lelőhely állapotában maradandó változással nem járó műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés, terepbejárás és próbafeltárás alkalmazásával készült dokumentum.

Gyűjtemény (Kötv. 7. § 6.): a gyűjtői tevékenység eredményeként létrejött, ritkaságából vagy jellegéből adódóan különös jelentőséggel bíró javak összessége, amelynek egységességében megnyilvánuló kulturális értéke meghaladja egyes darabjainak együttes értékét.

Kulturális örökség elemei (Kötv. 7. § 11.): a régészeti örökség, műemléki értékek, valamint a kulturális javak.

Nagyberuházás (Kötv. 7. § 20.): az alábbi, földmunkával járó beruházás:
a) a bruttó 500 millió forintos értékhatárt meghaladó teljes bekerülési költségű beruházás,
b) a Kormány által rendeletben nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánított beruházás,
c) a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. által kezelt beruházás,
d) a védmű-, töltés- és a 2500 hektár alapterületet meghaladó árapasztótározó-építés vagy
e) azon közérdekű célú beruházás, amelynek megvalósítása érdekében a kisajátításról szóló törvény szerint kisajátítást végeztek.

Nyilvántartott régészeti lelőhely (Kötv. 7. § 23.): a közhiteles nyilvántartásba vett, e törvény alapján általános védelem alatt álló régészeti lelőhely.

Megelőző feltárás (Kötv. 7. § 13.): írásbeli szerződés alapján, tudományos módszerrel végzett régészeti feladatellátás (régészeti megfigyelés, próbafeltárás, teljes felületű feltárás), amely a földmunkával járó fejlesztések, beruházások által érintett, nyilvántartott régészeti lelőhelyek feltárására irányul, kivéve a nagyberuházást.

Mentő feltárás (Kötv. 7. § 14.): régészeti emlék vagy lelet régészeti feltáráson kívüli, váratlan előkerülése során alkalmazandó, a közvetlenül érintett elemek szakszerű megmentésére irányuló azonnali beavatkozás.

Régészeti emlék (Kötv. 7. § 28.): a régészeti örökség ingatlan eleme.

Régészeti érdekű terület (Kötv. 7. § 29.): valamennyi terület, természetes vagy mesterséges üreg és a vízmedrek azon része, amelyen, illetve amelyben régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető.

Régészeti feltárás (Kötv. 7. § 30.): tudományos módszerrel végzett tevékenység (régészeti megfigyelés, terepbejárás, próbafeltárás, megelőző feltárás, mentő feltárás, tervásatás, műszeres lelet- és lelőhely-felderítés, beleértve a fémkereső műszer használatát), amelynek célja a régészeti örökség elemeinek felkutatása.

Régészeti lelet (Kötv. 7. § 33.): a régészeti örökség érzékelt, felfedezett, feltárt – jellegénél fogva – ingó eleme, függetlenül attól, hogy eredeti helyéről, összefüggéseiből, állapotából elmozdult, elmozdították-e vagy sem. Nem minősülnek régészeti leletnek azon kulturális javak, amelyek 1711 előtt keletkeztek és bizonyítottan műgyűjteményben maradtak fenn.

Régészeti lelőhely (Kötv. 7. § 35.): az a földrajzilag körülhatárolható terület, amelyen a régészeti örökség elemei történeti összefüggéseikben találhatók és amelyet a Hivatal nyilvántartásba vett.

Régészeti megfigyelés (Kötv. 7. § 36.): a földmunkával járó fejlesztések, beruházások régész által a helyszínen történő folyamatos figyelemmel kísérése és annak dokumentálása.

Régészeti örökség (Kötv. 7. § 37.): az emberi létnek a föld felszínén, a föld vagy a vizek felszíne alatt és a természetes vagy mesterséges üregekben 1711 előtt keletkezett érzékelhető nyoma, mely segít rekonstruálni az emberiség történetét és kapcsolatát környezetével.

Régészeti védőövezet (Kötv. 7. § 38.): a védetté nyilvánított régészeti lelőhely környezete, amely biztosítja annak fenntarthatóságát, megközelíthetőségét, tájképi védelmét.

Teljes felületű feltárás (Kötv. 7. § 40.): nyilvántartott régészeti lelőhelyen a régészeti örökség elemeinek a földmunkával érintett terület teljes egészén történő feltárása.

Terepbejárás (Kötv. 7. § 41.): minden olyan felszínen végzett kutatás, adatgyűjtés és kiértékelő dokumentálás, amely a régészeti örökség nem ismert elemének felfedezésére vagy a régészeti lelőhely állapotának ellenőrzésére, illetve azonosítására irányul, függetlenül attól, hogy együtt jár-e a leletek összegyűjtésével vagy sem.

Tervásatás (Kötv. 7. § 42.): tudományos célból végzett, tudományos szempontok alapján előre tervezett régészeti feltárás.

Védetté nyilvánított régészeti lelőhely (Kötv. 7. § 45.): miniszteri döntéssel, határozattal vagy e törvény alapján miniszteri rendelettel védetté nyilvánított kiemelkedő történeti és kulturális jelentőségű, nyilvántartott régészeti lelőhely.

Védett örökségi elem (Kötv. 7. § 46.): az e törvény erejénél fogva védelem alatt álló, illetve miniszteri rendelettel vagy hatósági eljárás során védetté nyilvánított kulturális örökségi elem.

Kötv. 7/A. §: A régészeti örökség védelme kiterjed a régészeti örökség felkutatására, értékelésére, számbavételére, nyilvántartására.

Kötv. 8. § (1): A föld felszínén, a földben, a vizek medrében vagy máshol rejlő vagy onnan előkerülő régészeti lelet állami tulajdon.

A Kötv. 9. §-a kimondja, hogy a régészeti lelőhelyeket – a fenntartható használat elvének figyelembevételével – csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak. A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni, ennek érdekében régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük a Kötv. 10. §-a alapján.

Általános védelem (Kötv. 11. §): a régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak.

A nyilvántartott régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítása (Kötv. 12–16. §): az ország és annak régiói kiemelkedő történeti és kulturális jelentőségű régészeti lelőhelyeit jogszabályban kell védetté nyilvánítani (12. §). A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeken nem lehet olyan tevékenységet folytatni, amely a lelőhelynek akár részleges állapotromlását eredményezheti (13. § 1.). A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeket kiemelten vagy fokozottan védett régészeti lelőhely kategóriába kell sorolni (13. § 3.).

A Kötv. 19.§ (1) bekezdése alapján a földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal, beleértve az ásványi vagyon kitermelését is a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket jogszabályban meghatározott esetekben és módon el kell kerülni.
A régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 39/2015. (III. 11.) szóló Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.) 4. § (3) bekezdése szerint a földmunkával járó beruházással el kell kerülni
a) a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyet,
b) a nyilvántartott tájképi jelentőségű régészeti lelőhelyet és
c) az eredeti összefüggéseiben megmaradt, helyben és fizikai állapotromlás nélkül megőrzendő régészeti emléket.
Ez alól kizárólag az örökségvédelmi hatóság döntése alapján a belterületen tervezett földmunkával járó beruházások, illetve a természetvédelmi vagy örökségvédelmi célú beruházások képezhetnek kivételt (Korm. r. 64. §).

A Kötv. 19. §-a alapján a régészeti örökség elemei eredeti helyzetükből csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el. A régészeti feltárások költségeit – a jogszabályban meghatározott kivételekkel – annak kell fedeznie, akinek érdekében az elvégzendő földmunka vagy a nyilvántartott régészeti lelőhely bolygatása szükségessé vált.
A régészeti feladatellátás hatósági ár alapján végezhető. A hatósági ár mértékét a Korm. r. 5. sz. melléklete határozza meg.

A Kötv. 82. §-a szerint örökségvédelmi bírsággal kell sújtani azt a természetes vagy jogi személyt és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet, aki

- jogszabályban engedélyhez kötött tevékenységet védelem alatt álló kulturális örökségi elemen engedély nélkül vagy attól eltérő módon végzi,
- a védelem alatt álló kulturális örökség elemeit jogellenesen megsemmisíti vagy megrongálja, valamint
- a védett kulturális örökségi elemet kötelezettségének elmulasztásával veszélyezteti,
- régészeti feltárást feltárási jogosultság nélkül végez.

Bírsággal sújtható az, aki a jogszabály által előírt bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget.

A bírságot a hatóság szabja ki. A bírság mértéke nyilvántartott régészeti lelőhely esetén az örökségvédelmi bírságról szóló 191/2001. (X. 18.) Korm. rendelet alapján 10 ezertől 250 millió forintig terjedhet.

1. Vizsgálat

a) Történeti leírás, régészeti örökség felmérése

Medina község Tolna megye középső részén, a Sárvíz-völgy nevű kistáj déli szélén helyezkedik el.

A teraszos folyóvölgy három magassági szintre osztható: az átlagosan 1 kilométer szélességű árterek 100–105 méter tengerszint feletti magasságon helyezkednek el, erre 2–4 relatív magasságú, magasártéri szintek települtek, ezeket az ártér fölött 6–12 méterre a folyó második teraszai követik.

A település területének nagysága 2224,5 hektár. Külterületét nyugatról a Harc–Szekszárd út, kelet felől északon a Sárvíz-csatorna, középtájon a Sió-csatorna, délen pedig a Sárvíz egykori kanyargós medre határolja.

Medina területének legjelentősebb folyója az említett, a medinai határban egymással párhuzamosan kb. 6 km hosszan folyó Sió- és a Sárvíz-csatorna, amelyek előzménye a 19. századi vízszabályozások előtt egyetlen folyó volt, a szeszélyesen kanyargó Sárvíz.

Medina középkori előzményének neve Mede volt. Írott forrásban először 1446-ban tűnik fel, Medei Köbli László nemes nevében. 1495-ban Bodó Gáspár birtoka, akinek 14, név szerint felsorolt medei jobbágya is részt vett egy hatalmaskodásban. Mede 1510-ben Bodó Ferenc anyavári uradalmának tartozéka.

Medina 2224,5 hektár kiterjedésű közigazgatási területéről jelenleg 18 régészeti lelőhely ismert. Figyelembe véve, hogy a Sió- és Sárvíz-csatorna mente teljes hosszúságában megtelepedésre alkalmas terület, a jövőben a lelőhelyek számának emelkedése várható terepbejárások és régi szakirodalmi adatok esetleges azonosítása révén.

Medina határának régészeti lelőhelyei különböző jellegű kutatások eredményeképpen ismertek.

A Medina határában fekvő régészeti lelőhelyek többnyire helyszínelésekből, leletmentésekből és terepbejárásokból ismertek.

Tervásatás Medina határában eddig nem folyt.

A lelőhelyek zömét *terepbejárások* során azonosította a kutatás. Nagyobb számú lelőhelyet két terepbejárás eredményezett: Csorba Csaba 1969-ben 7 lelőhelyet lokalizált, de mivel térképeket nem készített, lelőhelyei közül csak kettőt lehet azonosítani, a többi öt azonosítatlan (ezeken kívül további két lelőhelyet is Medina határába helyezett, de leírása alapján ezek valójában Harc határába esnek). 2015-ben K. Németh András azonosított 10 új lelőhelyet a hatástanulmányhoz végzett terepbejárás során. A fentieken kívül 2003-ban K. Németh András a Szigetben, Mede középkori faluhelyén lokalizálta a templom helyét, 2013-ban pedig Czövek Attila és K. Németh András az Apponyi Kiskastély mögött római kori villát és telepet azonosított.

Helyszínelések, leletmentések több alkalommal is esetben történtek a község határában. 1934-ben az új Sió-meder kialakításakor megbolygatták Mede középkori falu helyét, a leletmentést Csalog József végezte. 1960-ban a lencsepusztai homokbányában Mészáros Gyula leletmentése rézkori gödröket és 4 kelta csontvázas sírt eredményezett, ugyanitt 1961-ben Vágó Eszter és Bóna István tovább 23 kelta sírt, 3 neolit sírt, 3 római kori sírt és római kori teleprészletet hozott napvilágra. 1974-ben a Sió-parti Margit-kert területén Makkay János és Kalicz Nándor végzett leletmentést, neolit gödröket, egy neolit sírt és három középső bronzkori hamvasztásos sírt tártak fel. 1975-ben Kápolna-pusztán, a téesz magtáránál Gaál Attila tárt fel egy megbolygatott kelta sírt. 2013-ban K. Németh András helyszínelt a Kápolna-puszta dűlőben egy mélyszántással megbolygatott középkori egyházas falu helyén.

Mint látható, a medinai határ régészeti kutatottsága nem mondható rossznak, de a tervszerűség nem volt jellemző ezekre a kutatásokra.

A régészeti lelőhelyek megoszlásából bizonyos következtetéseket le lehet vonni.
Az *őskori* lelőhelyek száma a legmagasabb, idő- és térbeli eloszlásuk egyenletesnek mondható. *DVK-telep és sír* egy helyen került elő, a *Lengyel-kultúra telepe* szintén egy lelőhelyről ismert. *Rézkori telepből* csak egyet ismerünk. *Középső bronzkori (mészbetétes) telep* két helyen került elő, *mészbetétes temető* pedig egy helyről. *Késő bronzkori telepből*, illetve általánosan a *bronzkorra keltezett telepből* szintén egy-egy ismert. Tudomásunk van egy *kora vaskori halomsírról* is. A *késő vaskort egy telep és két temető* képviseli. Általánosan az *őskorra keltezett telepből* kettő van, valamint egy további bizonytalan őskori telep. Egy *telepről* nem dönthető el a felszíni leletek alapján, hogy *őskori vagy avar kori*-e.
Szintén jelentős a római kori megtelepedés a lelőhelyek tükrében. *Római kori telepből* hatot tartunk számon, az egyiknek a területén *kőépület* (valószínűleg villa) is állt. A *római kori* temetők közül mindössze egynek a helyét ismerjük.
A *népvándorláskort* jelenleg mindössze egy avar telep, valamint két bizonytalanul az avar korra keltezett telep képviseli. Egy ismeretlen helyű avar temetőt jeleznek a 20. század elején múzeumba került szórványleletek.
Árpád-kori telep csak egy helyen került elő, de további két telep talán szintén e korra keltezhető.
A *középkorban* a mai község határában több település is létezett, közülük Medina előzményén, Medén kívül név szerint ismerjük Kápolnát, és feltehetőleg a középkori Bikád falu is a mai falu határában, a kölesdi határszélen fekhetett. *Egyházas hely* jelenlegi ismereteink szerint csak Mede és Kápolna volt, mindkettő helye ismert. *Középkori településből* a fenti egyházas helyeken kívül csak egynek a helye ismert, egy további *település pedig a késő középkorra* keltezhető.

A település határából néhány azonosítatlan lelőhelyről is rendelkezünk információval, amelyek újabb adatok előkerülése esetén akár lelőhelyeket is jelölhetnek. (A Medina határából, közelebbről ismeretlen helyen előkerült, a szekszárdi múzeumban és a szakirodalomban található szórvány tárgyakat itt nem sorolom fel, mivel lelőhelyük ismeretlen lévén, nincs a településfejlesztési tervekkel összefüggő vonatkozásuk.)
Csorba Csaba 71. lelőhely (Medina 3; azonosító: 23726): Csorba Csaba a medinai határ északi részén, a Sió melletti két párhuzamos dombháton 50 x 200 méteres területen középkori cserepeket talált.
Csorba Csaba 72. lelőhely (Medina 4; azonosító: 23727): Csorba Csaba a 71. lelőhelyétől délre 150 méterre, a Sióhoz közelebb eső dombháton 50 x 100 méteres területen középkori cserepeket talált.
Csorba Csaba 73. lelőhely (Medina 5; azonosító: 23666): Csorba Csaba a Sió mai és a karéjos holtága által közrezárt területen 30 x 100 méteren középső bronzkori (mészbetétes) és Árpád-kori cserepeket gyűjtött.
Csorba Csaba 78. lelőhely (Medina 2; azonosító: 23690): Csorba Csaba a 79. lelőhelyétől délre, a Sió mellett őskori cserepeket gyűjtött.
Csorba Csaba 79. lelőhely (Medina 1; azonosító: 23667): Csorba Csaba a 78. lelőhelyétől délre, a Sió mellett, fiatal ültetett erdőtől északra 80 x 200 méteres területen sok Árpád-kori cserepet talált (a lelőhely talán azonos a Szilvás nevű lelőhellyel).
Homokdomb: 1963-ban Szabó István helyi lakos korai bronzkori (Zók-kultúra), késő bronzkori és római kori leleteket juttatott innen a szekszárdi múzeumba.
Lóherés-dűlő: Wosinsky adata szerint itt kelta lándzsát találtak.
Kápolna-puszta: ilyen név alatt avar kori (temetőre utaló?) kengyel került be ajándékozás révén a szekszárdi múzeumba a 20. század elején. Talán ugyanezt a temetőt jelzik az 1903-ban a Nemzeti Múzeumba Medina lelőhellyel beleltározott avar kori leletek.

aa) terepbejárás eredményei

A hatástanulmány elkészítéséhez 2015. november 22-én terepbejárást végeztem a község határában. *Szilvás:* a falutól délkeletre, az egykori Sárvíz-meder mellett húzódó, északkelet-délnyugat irányú, félszigetszerű dombvonulat délkeleti, az egykori mederrel párhuzamos, részén kb. 300 méter hosszan és 100-120 méter szélességben néhány avar, valamint sok középkori cserepet gyűjtöttem.
Alsó-Periló: a medinai határ délkeleti sarkában, az egykori folyómeder egyik hurok alakú ágának déli oldalán két, valószínűleg Árpád-kori kerámiatöredéket találtam.
Külső-Sziget 1. lelőhely: a szedresi úttól északra, a Sió-csatorna keleti oldalán fekvő, korábbról ismert faluhely kiterjedését pontosítottam.
Külső-Sziget 2. lelőhely: a középkori falunak is helyet adó, kifli alakú kiemelkedés délnyugat-északkelet irányú, részben levágott részén közepes sűrűségben bronzkori, kelta telep és római kori kerámiatöredékeket, valamint egy-két középkori cserepet gyűjtöttem.
Külső-Sziget 3. lelőhely: a Külső-sziget 2. lelőhelytől egy egykori mederrel elválasztva, tőle északra, közvetlenül a Sió-töltés nyugati oldala mellett, egy délnyugat felé benyúló földnyelv peremén néhány 10 méter hosszan néhány darab talán avar kori (?) cserepet találtam.
Külső-Sziget 4. lelőhely: a Külső-sziget 3. lelőhelytől észak felé, tőle kb. 200 méterre kb. 100 méter hosszan elszórtan néhány darab római kori cserepet gyűjtöttem.
Külső-Sziget 5. lelőhely: a Külső-sziget 4. lelőhelytől észak felé, tőle kb. 150 méterre, egy széles holtág északi felén fekvő egykori szigeten 10 darab jellegtelen őskori cserepet gyűjtöttem, egy jellegzetes peremtöredék alapján a lelőhely valószínűleg a késő bronzkorra keltezhető.
Külső-Sziget 6. lelőhely: egy a Sió és Sárvíz között húzódó, nyugat-kelet irányú egykori meder déli oldalán fekvő enyhe kiemelkedésen, közvetlenül a Sárvíz mellett kb. 10 darab jellegtelen őskori cserepet gyűjtöttem.
Külső-Sziget 7. lelőhely: a Külső-sziget 6. lelőhelytől délre kb. 500 méterre, egy nagyobb sziget délkeleti szélén, a Sárvíz mellett 3 apró, jellegtelen, vastag falú őskori vagy avar kori cserepet gyűjtöttem.
Külső-Sziget 8. lelőhely: a Külső-sziget 7. lelőhelytől délre kb. 250 m-re, egy háromszög alakú, a Sárvíz-csatornával átvágott sziget közepén 2 db talán avar kori kerámiatöredéket találtam.
Külső-Sziget 9. lelőhely: a Külső-sziget 7. lelőhelynek is helyet adó sziget délnyugati irányú, markáns nyúlványán, két, párhuzamos, enyhe kiemelkedésen 15 darab, jellegtelen őskori oldaltöredéket találtam.

Jelenlegi ismereteink szerint összesen 18 régészeti lelőhely ismert a község bel- és külterületén.

A hatástanulmány készítéséhez felhasznált szakirodalom:

- B. Vágó Eszter: A dunaújvárosi múzeum jelentése az 1960-1962. évekről. Alba Regia 4-5 (1963-1964) 196-198.
- Bándi Gábor: A Dél-Dunántúli mészbetétes edények népe kultúrájának elterjedése és eredete. Pécs 1967. (Dunántúli Dolgozatok 4. A Pécsi Janus Pannonius Múzeum Kiadványai 4.)
- Csalogovits József: Tolna vármegye múzeumának újabb szerzeményei. Szekszárd 1936. (Tolna vármegye múltjából 2.)
- K. Németh András: A középkori Tolna megye templomai. Szekszárd 2014.
- Kalicz Nándor**:** A medinai kora neolithikus leletek. Szekszárd 1972. (A szekszárdi Balogh Ádám Múzeum füzetei 10.)

- Kiszely István – Hankó Ildikó: A lencsepusztai kelta temető embertani feldolgozása. Anthropologiai Közlemények 11 (1979) 187-198.
- Marosi Sándor – Somogyi Sándor (szerk.): Magyarország kistájainak katasztere. I-II. Bp. 1990.
- Miklós Zsuzsa: Tolna megye várai. Bp. 2007.
- Végh József – Ördög Ferenc – Papp László (szerk): Tolna megye földrajzi nevei. Bp. 1981.
-Vizi Márta: Dr. Csalogovits József és a Tolnavármegyei Múzeum II. 1934–1946. Wosinsky Mór Múzeum Évkönyve 31 (2009) 269-356.
- Wosinsky Mór: Tolna vármegye története az őskortól a honfoglalásig. I-II. Bp. 1896.

b) Természet, táj, tájhasználat – településhálózat és településszerkezeti összefüggések, tájtörténet

A település területén meghatározó a mezőgazdasági művelés alá eső területek aránya, a 2224,5 hektárból 1417 hektár, így az ismert régészeti lelőhelyek többsége a szántott területekre esik, az egykori lelőhelyek jó része a hagyományos régészeti módszerekkel felderíthető.

A falu belterületén jelenlegi ismereteink szerint mindössze egyetlen régészeti lelőhely található. Ez részben kutatástörténeti okokkal magyarázható, részben pedig annak is betudható, hogy a falu középkori előzménye nem a mai település helyén, hanem azzal szemben, a Sió keleti oldalán feküdt, és a Medinához hozzánőtt Kápolnapuszta alatt sem ismerünk középkori lelőhelyet, a középkori Kápolna falu is a mai Kápolnapusztától távolabb feküdt.

A Sárvíz folyó térszervező hatása a régészeti korokban kiválóan megmutatkozik: a Medina határából ismert 18 lelőhely közül egy kivételével mindegyik a folyó közvetlen közelében, az első vagy második árvízmentes teraszon, illetve az ártér megtelepedésre alkalmas kisebb kiemelkedésein helyezkedik el.

c) – e)

Nem képezik részét a régészeti munkarésznek.

f) Védettségek

A település közigazgatási határain belül külön jogszabályban *fokozottan védett* vagy *kiemelten védett* régészeti lelőhely nem található.

A Kötv. általános elvei alapján ex lege védett minden, jelenleg nyilvántartott régészeti lelőhely (18 db), a további ismert, de még nem nyilvántartott régészeti lelőhelyek esetében a bejelentést követően a központi közhiteles örökségvédelmi nyilvántartásba való bejegyzéssel, külön jogi aktus nélkül, az általános védettséget az újonnan előkerült régészeti lelőhelyek is megkapják.

g) Örökségi értékek elemzése

Jelenleg az alábbi korú és jellegű lelőhelyekről van ismeretünk:
-neolit (DVK) telep (1 db)
-neolit (DVK) sír 1 (db)
-neolit (Lengyel-kultúra) telep (1 db)
-rézkori telep (1 db)
-középső bronzkori (mészbetétes) telep (2 db)
-középső bronzkori (mészbetétes) temető 1 db)
-késő bronzkori telep (1 db)
-bronzkori telep (1 db)
-kora vaskori halomsír (1 db)

-késő vaskori telep (1 db)
-késő vaskori temető (2 db)
-őskori telep (2 db)
-őskori (?) telep (1 db)
-őskori vagy avar kori telep (1 db)
-római kori telep (6 db)
-római kori villa (1 db)
-római kori temető (1 db)
-avar kori telep (1 db)
-avar kori (?) telep (2 db)
-Árpád-kori telep (1 db)
-Árpád-kori (?) telep (1 db)
-középkori település, középkori templom, középkori temető (2 db)
-késő középkori település (1 db)
-középkori település (1 db)

A régészeti lelőhelyek jellegéből adódóan a pontos lokalizáció, még inkább a pontos kiterjedés általában nem határozható meg pusztán a felszíni jelenségek alapján. Az adattári és szakirodalmi adatok, valamint az elvégzett helyszíni beazonosítások alapján az azonosított lelőhelyekkel érintett területek, a hozzájuk tartozó helyrajzi számokkal részletesen a 2. számú mellékletben találhatók.

Régészeti érdekű területek azokat a területek, ahol a földrajzi adottságok és az adatgyűjtés során szerzett információk alapján egyéb lelőhelyek feltételezhetők. A régészeti lelőhelyek elhelyezkedését leginkább meghatározó vízfolyás Medina határában az egykori Sárvíz folyó, amelybe a település területén mindössze egyetlen patak torkollik. A Medina északi határát nyugat-keleti irányban kettészelő, kb. 4 km hosszú patak déli oldala mentén megtelepedésre kevésbé alkalmas, meredek dombok húzódnak, de az északi oldalán fekvő meredek völgyek közti széles földnyelveken – amelyeket egyelőre nem érintett régészeti terepbejárás – még további régészeti lelőhelyek előkerülése várható. Ugyanez mondható el a Sió nyugati oldalán csaknem 2 km hosszan húzódó belterületi részről, mert itt a fedettség miatt máig teljesen rejtve maradhattak egyes lelőhelyek a kutatás elől. A település határában a Sió és Sárvíz partja mentét teljes hosszában érintette már terepbejárás, de kisebb lelőhelyek előkerülése az első árvízmentes teraszon sem zárható ki, a víztől távolabbi teraszok pedig a kisebb kutatottság miatt lehetnek érintettek.

h) Területhasználat és terület állapot a régészeti örökség összefüggésrendszerében
A jelenlegi területhasználat és területi állapot (mezőgazdasági művelés, illetve zártkertek művelése) a kulturális örökség régészeti elemeit nagymértékben érinti. Különösen veszélyeztetettek a beépített területekre (1., 2. lelőhelyek), illetve beépített területek közvetlen közelébe eső (5. lelőhelyek) lelőhelyek.
Jelentősen károsodhatnak az intenzív talajművelésnek és eróziónak kitett területek, ami minden szántóföldi lelőhelyet hátrányosan érint.
A régészeti lelőhelyeket az építkezések és a talajművelés súlyosan károsította és továbbra is veszélyezteti. Az ismert lelőhelyek esetében a tájékozatlanság következtében ez már eddig is nagyfokú pusztítást eredményezett. Amennyiben a mezőgazdasági területeken fennmarad az intenzív talajforgatásos művelés (vagyis a szántás), akkor ez a pusztulás is folytatódik, hosszú távon pedig megsemmisülést eredményez.

2. Változtatási szándékok

a) Településhálózati és tájhasználati változás
Erre vonatkozóan nincs adatunk.

b) Településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás
Erre vonatkozóan nincs adatunk.

c) Infrastrukturális változás
Erre vonatkozóan nincs adatunk.

d) Népesség, életmód, társadalom, kultúra változása
Erre vonatkozóan nincs adatunk.

3. Hatáselemzés
a) – c)
Az építészeti-műemléki hatásvizsgálat része, nem tárgya a régészeti szakterületi résznek.

d) Régészeti emlékek feltárhatóságának, megmaradásának, bemutathatóságának vagy pusztulásának lehetőségei
Medina területén sem az egyes lelőhelyek jelentősége, sem a veszélyeztetés nem indokolja jelenleg egyetlen lelőhely védésre vonatkozó felterjesztését sem.
Ugyanezen indoknál fogva, bár az egyes régészeti lelőhelyek többnyire jól hozzáférhetőek a kutatás számára, tervezett feltárásukat jelenleg semmi nem indokolja. Beruházást megelőző régészeti kutatás azonban szükség esetén minden területen lehetséges.
A helyi, önkormányzat által rendeletben kimondott régészeti védelemnek csak abban az esetben van értelme és létjogosultsága, ha az egyes területek számára az éppen hatályos jogszabályokban biztosítottnál erősebb védelmet garantál. Ez különösen a régészeti érdekű területek esetében jelenthet átmeneti megoldást arra az időszakra, amíg az érintett terület régészeti lelőhellyel való érintettsége egyértelműen kiderül. A településen helyi védelemre jelenleg nem javasolunk területeket, de a régészeti lelőhelyeken javasolt a teljes építési tilalom elrendelése.
Régészeti szempontból alapvetően fontos, hogy minden egyes nyilvántartott lelőhelyet érintő munkálat esetében, továbbá minden olyan esetben, amikor váratlanul régészeti lelet vagy jelenség kerül elő, az illetékes örökségvédelmi hatóságot kell értesíteni, ez utóbbi esetben a területileg illetékes múzeum értesítésével párhuzamosan. Tekintettel azonban a törvényi szabályozásra, mely szerint a beruházások esetében a szükségessé váló régészeti feltárások költségét a beruházónak kell állnia, valamint a váratlanul előkerülő lelőhelyek kapcsán szükséges mentő feltárások által okozott időkiesésre egy-egy beruházás során, a nem kellően motivált felek miatt a gyakorlatban továbbra is számolni kell a régészeti jelenségek egy jelentős részének dokumentálatlan pusztulásával. Ennek elkerülése érdekében szükséges az előrelátó tervezés, valamint a fejlesztések során az örökségvédelmi többletköltségek tervezése.
Amennyiben a tervezett tevékenység a Kötv. szerint nagyberuházásnak minősül, az örökségvédelmi jogszabály külön szabályait kell alkalmazni az engedélyezés és a megvalósítás folyamán. A nagyberuházásokhoz kapcsolódó engedélyezési eljárásokban a tervezett tevékenység örökségvédelmi hatásainak felmérésére Előzetes régészeti dokumentáció (ERD) készítését írja elő a Kötv. Az ERD-t a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ készíti el, ezt az első olyan hatósági engedélyezési eljárásban be kell nyújtani, amely földmunkák végzésére jogosít.

Az ERD részét képező feltárási projektterv alapján kerül sor a konkrét régészeti feladatellátás meghatározására, amelyet – amennyiben engedélyköteles tevékenységről van szó – az örökségvédelmi hatóság engedélyez.

A Medina község területére eső nyilvántartott lelőhelyek száma 18 db, ezek közül belterületen (falusias lakóterületen, lakóterületen, településközponti vegyes területen, kereskedelmi szolgáltató területen, illetve közkertben) található két lelőhely (1., 2. lelőhelyek). A belterületi vagy egyéb beépített területrészeken azok az építési munkálatok, amelyek a talajt 30 cm-nél mélyebben bolygatják (pl. ház-, pince-, vagy kerítésalap ásása, közművek vezetése, tereprendezés, oszlopállítás, fásítás, árokásás, útépítés, stb.), veszélyeztető forrásnak minősülnek, ezért a jövőben a beépített területeken lokalizált lelőhelyek területén az ilyen jellegű beavatkozás engedélyezése során az örökségvédelmi hatóság is részt vesz az eljárásban a hatályos jogszabályok alapján. A fentiek mellett bármilyen újabb beruházás (pl. alagcsövezés, melioráció, talajlazítás, csatornaásás, homok-, agyag- vagy földbányászás, magas- vagy mélyépítés, útépítés, stb.) essen az bel- vagy külterületre, jelentős károkat okozhat a lelőhelyeken, ezért a fenti tevékenységek esetében az örökségvédelmi hatóság az engedélyezés során érvényesíti az örökségvédelmi érdekeket és előírja a szükséges örökségvédelmi hatáscsökkentő eljárást a beruházó számára, amely a gyakorlatban a régészeti feltárás valamilyen formáját jelenti. A hatóság saját hatáskörében eljárva mérlegeli a tervezett beruházás és az általa a régészeti örökségben keletkező visszafordíthatatlan folyamatok arányát, viszonyát, majd a jogszabályokkal összhangban, ezek alapján kikötésekkel (pl. a beruházó költségére történő megelőző feltárás vagy régészeti felügyelet elrendelésével) engedélyezi vagy – jogszabályi feltételek fennállása esetén – elutasítja az engedélykérelmet.
A külterületi lelőhelyek túlnyomó része, szám szerint 16 teljesen vagy részben jelenleg általános mezőgazdasági területen található. Az érintett lelőhelyek (3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18. lelőhelyek) az intenzív talajművelés miatt lassan, de biztosan pusztul. A szántás – különösen a mélyszántás – az erózióval kiegészülve folyamatos állagromlást okoz az érintett lelőhelyekben. Tartós, több évtizedes ilyen jellegű használat során pedig a teljes megsemmisüléssel fenyeget. Ezeken a területeken a szántóként való használatot, mint az eddigi használati módot, az esetek többségében korlátozni ugyan nem szükséges, de javasolt a művelési ág megváltoztatása úgy, hogy az a lelőhelyek tartós és további romlással nem járó fennmaradását garantálja. Javasolt a gyep művelési ág és ennek megfelelően a füvesítés után kaszálóként vagy legelőként való hasznosítás bevezetésének megfontolása. A gyep, rét, legelő művelési módok a régészeti lelőhelyek állapotának háborítatlan megőrzése szempontjából kifejezetten kedvezőek, ilyen – egykor mezőgazdaságilag művelt – területeken jelenleg a lelőhelyek kisebb része található. Javasolt törekedni e felületek megőrzésére és lehetséges kiterjesztésére a régészeti lelőhelyeken és környezetükben. Végül fontosnak tartom felhívni a figyelmet az 1960-as évek elején nyitott, több korszak emlékanyagát hordozó lencsepusztai homokbányára (8. lelőhely), amely szántófölddel körülvéve fekszik, ennek esetleges rekultivációja a régészeti lelőhely további pusztulását eredményezheti.
Az általam a hatástanulmány kidolgozásához kézhez kapott Helyi Építési Szabályzatban nem szerepelnek további, különböző célú fejlesztések. A jövőben esetleg felmerülő szándékokkal kapcsolatban megjegyzendő még, hogy kert, szőlő, vagy gyümölcsös kialakítása, illetve erdő telepítése többnyire jelentős veszélyt jelenthet a régészeti lelőhelyekre nézve, ugyanis a szőlő és kertműveléshez, illetve az erdőgazdálkodáshoz általában kapcsolódó műveletek (pl. tuskózás, rigolírozás) a lelőhelyek részbeni megsemmisülésével járhatnak. E tevékenységeket ezért lehetőleg kerülni kell. Az örökségvédelmi hatóság örökségvédelmi hatástanulmány készíttetését írhatja elő újrahasznosításra, más célú hasznosításra vagy telekalakításra irányuló

földhivatali eljárás esetén. Kertes mezőgazdasági területen, valamint erdővel fedett területen jelenlegi ismereteink szerint egyetlen lelőhely sem található.
Régészeti érdekű terület a település közigazgatási területére eső valamennyi vízfolyás vagy állóvíz partszakasza, még ha ezekben ma már nem is található víz. Mivel ezeken a részeken a lelőhelyek megléte valószínűsíthető, lokalizációjuk azonban bizonytalan, a hatások is nehezebben kalkulálhatók. A jelen művelési ágaktól eltérni ezen területeken nem kell, jelenségek vagy leletek észlelése esetén azonban a jogszabályok által előírt tennivalókon túl értesíteni kell a helyi jegyző útján a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központot, valamint a területileg illetékes örökségvédelmi hatóságot és megyei hatókörű városi múzeumot is, hogy a lokalizáció alapján a lelőhely bekerülhessen a nyilvántartásba. Amennyiben ezeken a területeken belül azonosítani sikerül a konkrét lelőhelyeket, azokra a továbbiakban a nyilvántartott régészeti lelőhelyekre vonatkozó szabályok és eljárások vonatkoznak. Újabb földmunkával járó beruházás vagy változtatás ezért egyik ilyen területen sem javasolt. Amennyiben mégis beépítésre kerül régészeti érdekűként számon tartott terület, fel kell készülni régészeti leletek és régészeti objektumok előkerülésére, ami az ott folyó munkálatokat lelassíthatja.
Egy-egy nagyobb területet érintő beruházás esetén – így esetleg útépítés, zöldmezős beruházás nyomvonalának, helyének végleges meghatározását megelőzően – célszerű külön hatásvizsgálat készíttetése. Ez elsősorban a nem roncsoló módszerek (légi fotó, terepbejárás, geofizikai felmérés) és szondázó kutatások alkalmazásával a lelőhely azonosítása, kiterjedése és jellege viszonylag jól meghatározható. A terv véglegesítését megelőzően, saját megrendelésre készített hatásvizsgálat révén ugyanis elkerülhető, hogy az engedélyeztetési fázisban az örökségvédelmi hatóság a tervet elutasítsa vagy módosítását írja elő. Az örökségvédelmi hatástanulmány beruházó általi elkészíttetését az örökségvédelmi hatóság a jogszabályi rendelkezések alapján elrendelheti. Egy-egy konkrét tervezés megkezdésekor ezért mindenképpen érdemes egyeztetni az illetékes örökségvédelmi hatósággal.
Amennyiben a lelőhelyeken és régészeti érdekű területeken kívül kerülne elő lelet vagy jelenség, akkor a korábban részletesen leírt jogszabályok szerint kell eljárni.
A lelőhelyek közül fekvése és jellege alapján egynek a régészeti bemutatóhelyként történő kialakítását javasoljuk. Az Apponyi Kiskastély mögött (Medina 15, azonosító: 84063) nevű lelőhelyen található római kori épület (villa?) közvetlenül a kiemelkedő turisztikai célpontnak számító Apponyi Kiskastély közelében fekszik, így esetleges feltárása és romkertként történő bemutatása a település és kiskastély üzemeltetői számára egyaránt hasznos lehet.

e) – i)
Az építészeti-műemléki hatásvizsgálat része, nem tárgya a régészeti szakterületi résznek.

j) Folyamatok iránya, visszafordíthatósága
A jelenlegi károsan ható folyamat (talaj bolygatása) a fokozatos állagromlást jelenti a lelőhelyek számára. E folyamat elméletileg visszafordítható vagy legalább is megállítható lenne, ha a területeken a talajművelést a már felvázolt módon megváltoztatnák. Ehhez a helyi adminisztráció (Önkormányzat), a szakemberek (örökségvédelmi hatóság, Megyei Múzeum) és az érintett magánszemélyek vagy vállalkozások konstruktív együttműködése szükséges. Ellenkező esetben a folyamat megfordíthatatlannak látszik és előbb-utóbb menthetetlenül a régészeti lelőhelyek teljes megsemmisüléséhez vezet.

k) Kárenyhítés lehetősége, költsége, illetve ellentételezésének lehetőségei
A jogszabályok nem írnak elő kárenyhítési vagy ellentételezési kötelezettséget arra az esetre, ha a terület tulajdonosát az előírásokból vagy a jogszabályokból eredő kötelezettségei miatt

hátrányok érik. Ugyanakkor a kárpótlás lehetőségét nem is zárja ki semmi, így ez minden esetben az érintett felek megegyezésétől függ.
A régészeti lelőhellyel érintett ingatlanok esetében ingatlanok esetében megvizsgálandó annak lehetősége, hogy a Nemzeti Földalapba való felajánlásért cserébe onnan másik, azonos értékű ingatlan formájában történjen ellentételezés.

4. Összefoglalás

A település bel- és külterületén máig összesen 18 régészeti lelőhely (terület) áll a Kötv. általános elvei alapján védelem alatt.
Ezek között *kiemelten védett* és *fokozottan védett régészeti lelőhely* nem található.
Minden ismert és nyilvántartott lelőhely esetében már a jelenlegi humuszréteg bolygatása (eltávolítása) is sérti a régészeti örökség földben rejlő emlékeit. Amennyiben ezek területén elkerülhetetlen az építési tevékenység, annak eljárásába – már a tervezés fázisában – a szakhatóságot be kell vonni. Ilyen esetben megelőző régészeti feltárásra kell számítani, amelynek költségeit a beruházónak kell viselnie.

A jelenleg hatályos jogszabályok szerint a község területén a régészeti feladatellátásra a Wosinsky Mór Megyei Múzeum (7100 Szekszárd, Szent István tér 26.) jogosult.
Régészeti ügyekben szakhatóságként jelenleg a Tolna Megyei Kormányhivatal Szekszárdi Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztálya (7100 Szekszárd, Bezerédj u. 1., tel: 06 (74) 503-912, fax: 94-313-020, E-mail: titkarsag.szekszard@tolna.gov.hu) az illetékes.

Ez a hatástanulmány a készítés időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján készült. A település területén időközben előkerülő lelőhelyekről a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ vezet közhiteles nyilvántartást. Javasolt minden tervezett beruházás előtt a lelőhellyel való érintettségről időben meggyőződni.

A HÉSZ-be javasolt szövegrész

„Régészeti érintettség esetén a 2001. évi LXIV. törvény és a hozzá kapcsolódó a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 39/2015. (III.11.) Korm. rendelet alapján kell eljárni.
Minden, nyilvántartott régészeti lelőhelyet érintő, a talajt bolygató tevékenység, valamint a művelési ág megváltoztatása esetében az örökségvédelmi hatóság részt vesz az engedélyezési eljárásokban, az örökségvédelmi érdekek védelmében előírt korlátozások illetve hatáscsökkentő eljárások terheit a jogszabályi rendelkezések értelmében az köteles viselni, akinek érdekében a az elvégzendő földmunka vagy a régészeti lelőhely bolygatása szükségessé vált.
Minden olyan esetben, amikor lelet vagy jelenség kerül elő, a területileg illetékes jegyző útján a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központot, a területileg illetékes múzeumot és az örökségvédelmi hatóságot értesíteni kell.
A Kötv. szerinti nagyberuházásokhoz kapcsolódó engedélyezési eljárásokban a tervezett tevékenység örökségvédelmi hatásainak felmérésére Előzetes régészeti dokumentáció (ERD) készítését írja elő a jogszabály. Az ERD-t a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ készíti el, ezt a dokumentumot az első olyan hatósági engedélyezési eljárásban be kell nyújtani, amely földmunkák végzésére jogosít.
A régészeti örökséget érintő kérdésekben a rendezési tervhez készített hatástanulmányban foglaltak az irányadók.”

5. Nyilatkozat

A hatástanulmány készítőjeként kijelentem, hogy a hatástanulmány régészeti munkarésze az örökségvédelmi jogszabályok és a hatósági eljárások figyelembe vételével készült.
A hatástanulmány egy nyomtatott, aláírt példányát a megrendelőnek átadtam.
A hatástanulmány készítőjeként kijelentem, hogy régész diplomával rendelkezem és a 393/2012. (XII. 20.) Korm. rendelet 3. § (2) és a 439/2013. (XI.20.) Korm. rendelet 4. § (1) a) pontja alapján van jogosultságom a régészeti szakterületi munkarész elkészítésére.

Régész diploma száma: 947/2001. sz. (ELTE-BTK)
Régészeti szakértői nyilvántartási szám: 15-022.

Tamási, 2015. november 30.

dr. K. Németh András

7090 Tamási, Eötvös u. 10.
tel.: 30/405-1986

Mellékletek:

1. sz. melléklet:
Medina község határának topográfiai térképe az ismert régészeti lelőhelyekkel

2. sz. melléklet:
Régészeti lelőhelyek Medina község közigazgatási területén (2015. november 30-i állapot)

2. melléklet

Régészeti lelőhelyek Medina község közigazgatási területén

1. Medina – Halom (Medina 1)
KÖH azonosító: 23179
A lelőhely megjelölése: középső bronzkori (mészbetétes) telep, kora vaskori halomsír
A lelőhely leírása: A falutól kb. 2 km-re nyugatra fekvő Halom keletkezéséről a hagyomány azt tartja, hogy a törökök hordták össze. Mészáros Gyula 1960-ban a 193 méteres magassági pont közelében középső bronzkori (mészbetétes) telepre utaló kerámiát gyűjtött. A kora vaskori halomsírt jelölő Halom lelőhelyen 2012-ben Szabó Géza végzett próbafeltárást a három dimenziós radarállomás építését megelőzően.
A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)
Hrsz.: 037/10

2. Medina – Rákóczi Ferenc utca / Kápolna-puszta / Téesz daráló (Medina 2)
KÖH azonosító: 23180
A lelőhely megjelölése: késő vaskori temető
A lelőhely leírása: 1975-ben Kápolna-pusztán, a téesz magtáránál, a Rákóczi u. 33. sz. előtt vízvezeték-fektetés során kelta sírokat bolygattak meg. A leletmentést Gaál Attila végezte, egy szórt hamvasztásos sírt tárt fel, benne 4 db edénnyel, vasfibulával és hólyagos karperec töredékével. 1972-ben a Rákóczi utca egyik (ismeretlen házszámú) házának építésénél már előkerült egy kelta sír, amelynek fegyvermellékleteit Károly István medinai tanuló gyűjtötte be a szekszárdi múzeum számára.
A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: építkezés
Hrsz.: 050/17, 092, 093/9, 347, 348, 354, 355, 356, 357

3. Medina – Margit-kert (Medina 3)
KÖH azonosító: 23181
A lelőhely megjelölése: neolit (DVK) telep, neolit (DVK) sír, középső bronzkori (mészbetétes) telep, középső bronzkori (mészbetétes) temető, római kori telep, Árpád-kori telep
A lelőhely leírása: A falu északkeleti széle közelében, az egykori Sió-meder és a Sió-csatorna között fekvő, északnyugat-délkelet irányú dombhátat 1934-ben az új Sió-meder ásásakor átvágták. Csalog József egy kb. 20 x 100 méteres területen leletmentést végzett, egy neolit gödör anyagát is összegyűjtötte, amelynek alapján, illetve 1969-es saját terepbejárásai alapján Kalicz Nándor elkülönítette a Körös-Starcevó-kultúrával rokon, korai neolit Medina-csoportot. A lelőhelyet 1974-ben mélyszántással bolygatták meg. Makkay János és Kalicz Nándor mintegy 80 m²-es felületen leletmentést végzett, amelynek során neolit (korai vonaldíszes) gödröket, egy zsugorított, kora neolit sírt és három középső bronzkori (mészbetétes) hamvasztásos sír került elő, szórványosan pedig kelta és római kori töredékek is előkerültek.
A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), erózió
Hrsz.: 023

4. Medina – Sziget / Külső-Sziget 1. lelőhely (Medina 13, Medina 14)
KÖH azonosító: 23728, 41942

A lelőhely megjelölése: középkori település, középkori templom, középkori temető (a középkori Mede falu)
A lelőhely leírása: 1934-ben az új Sió-meder kialakításakor megbolygatták Mede középkori falu helyét, a leletmentést Csalog József végezte. Csorba Csaba 1969-ben újra azonosította a lelőhelyet, „*a Szigetben (a Sió és a Sárvíz közti területen) a Sióhídtól északra kb. 200 méterre a gáthoz közel (kb. 15-20 méter) lankás dombhajlaton*" cserepek mellett téglákat és kődarabokat is talált (Csorba Csaba 74. lelőhely, Medina 13; azonosító: 23728).
Ugyanez a lelőhely Sziget (Medina 14; azonosító: 41942) néven is szerepel a nyilvántartásban, ezért itt tárgyalom: 2003-ban K. Németh András a faluhely bokrokkal benőtt részén rablógödröket fedezett fel a templom helyén, amelyekkel részben átvágtak egy 1 méter széles középkori kőfalat. A felszíni nyomok szerint a templomnak és temetőjének helyet adó domb keleti szélét már korábban, kb. 30 méter hosszan elhordták, a rézsűben kb. 6 méter hosszan rengeteg kő- és kevesebb téglatöredék volt megfigyelhető meg, az elhordott, lapos területen pedig az elpusztított temetkezésekből származó emberi csontok hevertek.
A faluhely kiterjedését K. Németh András 2015-ben pontosította, a templomnak helyet adó, északnyugat-délkelet irányú kiemelkedés teljes területén (Külső-Sziget 1. lelőhely).
A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), erózió, kincskeresés
Hrsz.: 014/21, 014/22, 014/23, 014/24, 014/25, 014/26, 014/11, 014/20

5. Medina – Apponyi Kiskastély mögött (Medina 15)
KÖH azonosító: 84063
A lelőhely megjelölése: római kori telep, római kori villa
A lelőhely leírása: 2013-ban Czövek Attila és K. Németh András Medina belterületének délkeleti részén, az Apponyi Kiskastély mögött, az északnyugat-délkelet irányú egykor Sió-medret követő dombtetőn nagy mennyiségű római építőanyagot talált a szántásban, a villa helyén kb. 20 késő római érmet és egy bronzszobrocskát is gyűjtöttek.
A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)
Hrsz.: 093/5, 093/6, 093/7, 093/8

6. Medina – Kápolna-puszta (Medina 16)
KÖH azonosító: 84069
A lelőhely megjelölése: római kori telep, középkori település, középkori templom, középkori temető (a középkori Kápolna falu)
A lelőhely leírása: 2013-ban K. Németh András lakossági bejelentésre helyszínelést végzett Medinától délre kb. 1,5 km-re, egy közvetlenül a Sió töltése mellett fekvő, észak-dél irányú, egykor három oldalról víz által övezett félszigeten. Ennek északkeleti, legmagasabb részén kb. 10 x 10 méteres területen nagy sűrűségben található kiszántott tégla és habarcstörmelék (kő csupán egy-két darab fordul elő). Az épülettől kelet-délkeletre, a kelet felé elég meredeken lejtő domboldalon 20-30 méter hosszan kb. 15-20 kiszántott sír maradványa hevert a felszínen. A falu helye innen 300-350 méter hosszan követhető dél felé a hosszúkás dombon.
A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)
Hrsz.: 093/30, 093/31, 093/32, 093/33, 093/34, 093/35, 093/36, 093/58

7. Medina – Sár-dűlő
KÖH azonosító: 23688
A lelőhely megjelölése: őskori telep

A lelőhely leírása: A falutól északra, a Sióba torkolló pataktól délre fekvő dombon Csorba Csaba 1969-ben kb. 200 x 70 méteres területen őskori telepre utaló leleteket gyűjtött (Csorba Csaba 70. lelőhely).
A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)
Hrsz.: 021/7, 021/8, 021/9, 021/10

8. Medina – Lencsepuszta
KÖH azonosító: folyamatban
A lelőhely megjelölése: neolit (Lengyel-kultúra) telep, rézkori telep, késő vaskori temető, római kori telep, római kori temető
A lelőhely leírása: A lencsepusztai baromfitenyésztő-telep homokbányájában 1960-ban csontvázak kerültek elő. Mészáros Gyula leletmentése rézkori gödröket és 4 kelta csontvázas sírt eredményezett. 1961-ben Vágó Eszter és Bóna István tovább 23 kelta sírt, 3 neolit (Lengyel-kultúra) zsugorított sírt, 3 római kori sírt és egy római kori házat, valamint egy gödröt tárt fel.
A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: erózió, földkitermelés
Hrsz.: 019/11

9. Medina – Szilvás
KÖH azonosító: folyamatban
A lelőhely megjelölése: avar kori telep, késő középkori település
A lelőhely leírása: K. Németh András 2015-ben a falutól délkeletre, az egykori Sárvíz-meder mellett húzódó, északkelet-délnyugat irányú, félszigetszerű dombvonulat délkeleti, az egykori mederrel párhuzamos,ó részén kb. 300 méter hosszan és 100-120 méter szélességben néhány avar, valamint sok középkori cserepet gyűjtött.
A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)
Hrsz.: 093/12, 093/13, 093/14, 093/15, 093/16, 093/17

10. Medina – Alsó-Periló
KÖH azonosító: folyamatban
A lelőhely megjelölése: Árpád-kori (?) telep
A lelőhely leírása: K. Németh András 2015-ben a medinai határ délkeleti sarkában, az egykori folyómeder egyik hurok alakú ágának déli oldalán két, valószínűleg Árpád-kori kerámiatöredéket talált.
A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)
Hrsz.: 093/53, 093/54, 093/55

11. Medina – Külső-Sziget 2. lelőhely
KÖH azonosító: folyamatban
A lelőhely megjelölése: bronzkori telep, késő vaskori telep, római kori telep, középkori település
A lelőhely leírása: K. Németh András 2015-ben a középkori falunak is helyet adó, kifli alakú kiemelkedés délnyugat-északkelet irányú, az új mederrel részben levágott részén közepes sűrűségben bronzkori, kelta telep és római kori kerámiatöredékeket, valamint egy-két középkori cserepet gyűjtött.
A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)
Hrsz.: 014/12, 014/26, 014/27

12. Medina – Külső-Sziget 3. lelőhely
KÖH azonosító: folyamatban
A lelőhely megjelölése: avar kori (?) telep
A lelőhely leírása: K. Németh András 2015-ben a Külső-sziget 2. lelőhelytől egy egykori mederrel elválasztva, tőle északra, közvetlenül a Sió-töltés nyugati oldala mellett, egy délnyugat felé benyúló földnyelv peremén néhány 10 méter hosszan néhány darab talán avar kori (?) cserepet talált.
A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)
Hrsz.: 014/33

13. Medina – Külső-Sziget 4. lelőhely
KÖH azonosító: folyamatban
A lelőhely megjelölése: római kori telep
A lelőhely leírása: K. Németh András 2015-ben a Külső-sziget 3. lelőhelytől észak felé, tőle kb. 200 méterre kb. 100 méter hosszan elszórtan néhány darab római kori cserepet gyűjtött.
A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)
Hrsz.: 014/33

14. Medina – Külső-Sziget 5. lelőhely
KÖH azonosító: folyamatban
A lelőhely megjelölése: késő bronzkori telep
A lelőhely leírása: K. Németh András 2015-ben a Külső-sziget 4. lelőhelytől észak felé, tőle kb. 150 méterre, egy széles holtág északi felén fekvő egykori szigeten 10 darab jellegtelen őskori cserepet gyűjtött, egy jellegzetes peremtöredék alapján a lelőhely valószínűleg a késő bronzkorra keltezhető.
A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)
Hrsz.: 014/35

15. Medina – Külső-Sziget 6. lelőhely
KÖH azonosító: folyamatban
A lelőhely megjelölése: őskori telep
A lelőhely leírása: K. Németh András 2015-ben egy a Sió és Sárvíz között húzódó, nyugat-kelet irányú egykori meder déli oldalán fekvő enyhe kiemelkedésen, közvetlenül a Sárvíz mellett kb. 10 darab jellegtelen őskori cserepet gyűjtött.
A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)
Hrsz.: 014/18, 014/19, 015

16. Medina – Külső-Sziget 7. lelőhely
KÖH azonosító: folyamatban
A lelőhely megjelölése: őskori vagy avar kori telep
A lelőhely leírása: K. Németh András 2015-ben a Külső-sziget 6. lelőhelytől délre kb. 500 méterre, egy nagyobb sziget délkeleti szélén, a Sárvíz mellett 3 apró, jellegtelen, vastag falú őskori vagy avar kori cserepet gyűjtött.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)
Hrsz.: 014/16

17. Medina – Külső-Sziget 8. lelőhely
KÖH azonosító: folyamatban
A lelőhely megjelölése: avar kori (?) telep
A lelőhely leírása: K. Németh András 2015-ben a Külső-sziget 7. lelőhelytől délre kb. 250 méterre, egy háromszög alakú, a Sárvíz-csatornával átvágott sziget közepén 2 darab talán avar kori kerámiatöredéket talált.
A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)
Hrsz.: 014/15

18. Medina – Külső-Sziget 9. lelőhely
KÖH azonosító: folyamatban
A lelőhely megjelölése: őskori (?) telep
A lelőhely leírása: K. Németh András 2015-ben a Külső-sziget 7. lelőhelynek is helyet adó sziget délnyugati irányú, markáns nyúlványán, két, párhuzamos, enyhe kiemelkedésen 15 db, jellegtelen őskori oldaltöredéket talált.
A lelőhely besorolása: nyilvántartott
A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)
Hrsz.: 014/15

Régészeti területek

régészeti lelőhelyek

É

KOLESD
TENGELIC
SZEDRES
ZOMBA
HARC
SIOAGÁRD